

nak a népek, jó ágyuk... A táborok-elnökök nagyon tetszett a válasz és kérte Bialikot, hogy írja be ezt a mondatot a múzeum emlékkönyvébe. Meg is tette.

OSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P, azonfeül soronkint 1 P)

Grünwald Felicia és Knöpfler Imre Bpest, jegyesek.

Farkas Rebeka Makó, Ehrenfeld Fülöp Zenta, jegyesek.

Schwarz Eta Balmazújváros, Bloch Nándor Sátoraljaújhely jegyesek. (A fehérgyarmati jesivavezetőség sziv. gratulál.)

Silberstein Arankát Mándokról eljegyezte Kahan Kálmán Salgótarján. (A salgótarjáni T. B. szivélyesen gratulál elnökének, eljegyzéséhez.)

— BEKÜLDÖTT KÖZLEMÉNYEK. Öväs. Tudomásra jutott, hogy egy hajdunánási fiatal ember bizonyos célra gyűjtést eszközöl az én revemben, ami ellen tiltakozom! Schwarz Hersl, Fehérgyarmat. — A szombathelyi orth. leánygyűlést új tisztikara: Zollner Vilma elnök, Frey Sári, Steiner Marica alelnökök, Schwarz Relly titkár, Stark Sári pénztáros, Haberfeld Sári ellenőr, Buchinger Rózi háznagy, Gestner Rebeka könyvtáros. — A mezőcsátai Tiferesz Bachurim új választmányi tagjai: Glattstein László, Dáskál Sándor.

Uj és használt tankönyvet és iskolaszereket GONDOS SÁNDOR zsidó könyvkereskedésében vásároljon Bpest, VI., Andrásy-ut 53. — Vidékre is szállítunk. —

Katzer Árpád szücsmester

bunda-, róka- és szörmeáruil elismerően jutányosak
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ UTCA 23. TELEFON 112-034

Eredeti angol szövet-
különlegességek
posztókereskedőnél V., Deák Ferenc-u. 4. — Szombaton zárva

Kazár Nándor

SALGÓ-karamella vezet

belőle enni élvezet. Csak egyszer kóstolja meg!
Az egyedüli orth. kóser tej-karamella. Darabja 2 fillér. Mindenütt kapható.

SALGÓ

Orth. כשר kakaó és csokoládé
a legfinomabb kivitelben.

Keksz, levestészták és ostyaáruk. Diabetikusok részére „levegő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek

WEISZ MÓR

orthodox kóser keksz, kétszersült,
és süteménygyára, Budapest, VII,
Dob-utca 22. Telefon: 1-423-65

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjszabása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Állást-
keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levébé-
lyekben is.

SZIGORUAN orth. leány vagy asszony,
aki háromtagú családnál a főzés és
háztartás vezetését elvállalja, felvéte-
tik. Özv. Teltsch Ignácné, Vác.

MAGYARORSZÁGI képviselőt keresek
Palesztinában, élelmiszerszakmában:
konzervek, hüvelyes és fűszerárúkbán.
Legjobb pesti és haifai referenciával
rendelkezem. M. Frisch, Pharmacy
„Herzlia”, Haifa, P.O.B. 574,

NYOMDÁSZ-SEGÉD, szombattartó, per-
fekt szedő-nyomó, többévi gyakorlat-
tal azonnalra állást keres. Jelige: „Hé-
berben is jártas”.

MEGBIZHATÓ, szorgalmas, vegyeske-
reskedésben jártas, mindenhez értő sze-
mély, csekély javadalmazással állást
keres. Jelige „Hüség”.

Jeligés hirdetések feladóinak címét
diszkrécióban tartjuk.

JÓ HÁZBÓL való ügyes, szorgalmas
fiatal leány kisebb háztartásba elmen-
no cseléd mellé. Jelige: „Szigorúan
orthodox”.

SZORGALMAS fiatal keeskedő, talmid-
chóchom, elvállalná komoly cég árujának
lerakatát, esetleg dunántúli képvise-
letét. Jelige: „Teljes garanciával.”

JÓL BEVEZETETT, megyei városban
lévő, nagyforgalmú fűszer festék vas-
háztartási cikkek, porcellán és zománc-
edénykereskedés kft. tagtársat keres,
vas-cikkekben való üzletkörbővítés
céljából. Jelige: „15.000 P”

JÓ zsidó házból tanuló vagy gyakorho-
kot felveszek, rőfös- és konfekció-üz-
letembe. Szakmában jártas előnyben.
Schnitzler Jenő, Verpelét.

HÁZVEZETŐNÖT, szigorúan ortho-
doxat, felveszek háromtagú családom-
hoz. Klein Vilmosné, Püspökladány.

TANITÓNÓ kerestetik kislány mellé,
Szombathelyre. Teljes ellátás és fizetés.
Jelige. „Lelkiismeretes”

BENŐSÚLNE vidéki üzletbe, jóinformá-
cióval rendelkező 35 éves orth fiatal-
ember. Jelige: „Benősülés”.

SZÉP MELLÉKKERESETRE tehet
szert: jól bevezetett orth. utazó, aki
orth. közszükségleti cikket is magával
vinne. Cím kettős lapon „Kóser” jel-
gére.

Jeligés levelek továbbításához 20
filléres bélyeg mellékelendő.

DRÓSEKAT németül ünnepeles alkalmakra
(barmicvó, chaszene, próba és
székfoglaló stb.) 5.50 P előzetes bekü-
ldése ellenében, psittlit külön díjazás-
sal, diszkréció mellett szállít: Braun
Izráel rabbi, Bp., Izabella-utca 36.

CSINOSAN butorozott szoba ellátással
vagy anélkül kiadó. Ugyanott orth.
kóser házikoszt is kapható. Grosz,
Eötvös-u. 19.

JÓ HÁZBÓL való vidéki leány, fűszer,
vagy rőfösüzletben elhelyezkedést ke-
res. „Szorgalmas” jeligére.

VOLT KERESKEDŐ talmidchóchom,
jártas a fűszer-, textil-, vas- és rövid-
áruszakmában, képviseletet keres.
Könyvelői, hitoktatói, hitk, adminisz-
trációi, esetleg melamed állást is el-
vállal. Jelige: „Többoldalu”.

VIDÉKI nagyvárosban jól bevezetett, 10
éve fennálló tűzifaüzletbehez pénzzel
társat keresek. Jelige: „2-3000 P”.

NÉGYÉVES gyakorlattal, külső-belső
munkában jártas szombattartó fiatal
tisztviselő fatelepre elhelyezkedne. Je-
lige: „18 éves”.

TÓKEERŐS működő vagy csendes fi-
nanszírozó társat keresek sürgősen,
10 évre szerződésileg biztosított évi
ötszáz vagon gyümölcsöző buzaörlés
lebonyolítására a tiszta haszon feléért,
vagy vagonkénti fix haszonrészesé-
désért, a tőke többszörösen biztosítta-
tik. Kovács Imre Vásártéri Henger-
malma, Karcag, (Telefon 57.)

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14
Telefon: 1-111-95.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A német-zsidó tragédiához

A talmudi bölcsek hagyománya szerint a második Szentély idejében volt egy „megilasz taanis” nevű tekercs, melybe azokat a napokat regisztrálták, amelyekben fenyegető veszély. től menekült meg a zsidóság, aminek következtében az illető naptári napokat a későbbi években is, bizonyos tekintetben örömnappoknak minősítették. Később megállapította a hagyomány, hogy ez a tekercs most már időszerűtlen, „mert ha az összes tengerek és folyók tintából volnának, az emberek mind írdeákok lennének, nem írhatnák le a zsidóság meg-megújuló szenvedéseit.” (Jerusalmi Taanis 3, 8.)

A most lezajlott németországi események hatása alatt is csak azt mondhatjuk, hogy ha az említett sorozatot mostanáig vezeték volna, mostan be kellene szüntetni, mert a német zsidóság olyan eseményeket él át, amelyek után alig lehetséges már a veszedelemnek folytatása és fokozása.

Ami most Németországban történt, az felülmulja a legnagyobb, a legvadabb fantáziát. Egy 17 éves meggondolatlan, talán a szenvedései miatt felbomlott idegzetű lengyelországi zsidó ifju elkövet egy az egész világ zsidósága által megbélyegzett gaztettet, kioltja a párizsi német követtség egyik hivatalnokának életét és erre a német birodalomban bosszút határoznak el az ottani zsidók ellen olyasmódon, ami páratlan az emberiség történetében. A világtörténet arról beszél, hogy Nero római császár axaltátságában felgyújtotta Rómát és beteges szadizmusa gyönyört talált a lángoló városban, hogy a gyújtást később a keresztényekre foghassa. Most azonban az történt, hogy — amint már mult számunkban röviden közöltük — a gyilkosság miatt felkorbácsolt népharag spontán, de ugyanabban az órában, a birodalom összes városaiban fegyelmzett csoportokba beosztva lerombolta az összes zsidó üzleteket, feldulta az otthonokat, kihányta a butorokat és mindenekelőtt elhamvasztotta az összes templomokat Tórákkal, berendezéssel. Könyvesboltok valamennyi könyvét az utcán máglyán elégették a kultura nagyobb dicsőségére. A kegyetlenség most sokkal nagyobb volt, mint Neró esetében. Ott egy exaltált, halucinálós állapotban levő zsarnokról volt szó, itt pedig egy óramű pontosságával járó, megszervezett pusztításról.

Erre még nem volt példa a zsidóság történetében, de talán az emberi civilizáció évkönyveiben sem. Spanyolországban 1492-ben átalakították katolikus templomokká a kiűzött zsidók templomait. Toledo legnagyobb temploma még most is magán viseli a Don Abulafia által épített zsinagóga jellegét. Szép Fülöp francia király cinizmusában annyira ment, hogy 1306-ban kiűzte a párizsi zsidókat és a templomukat kocsisának odaajándékozta. Szovjetországra egymásután elveszik a különféle templomokat és átalakítják múzeumokká, klubokká, tánctermeikké. Mindezeket a cselekedetekben van valami brutális, az erősebb érezettni akarja a gyengével, hogy följé került, le akarja alázni; de hová tegyük azt a re-

tenetességet, ami most történik? Hová sorozzuk azokat a vandál pusztításokat, amelyek jól megszervezett féktelenséggel egyszerűen megsemmisítették azokat a szent hajlékokat, ahol azok az Igék hangzottak el, amelyek alapját képezik a keresztény vallásoknak, amelyekben Európa népei nevelkednek?

Ha a mai világban, az I'ten, a vallás, az erkölcs, a jog eszméje valóban jelent valamit, akkor minden országban a zsidósággal karöltve a kereszténység egyházainak, fopapjainak, vezető embereinek, összes híveinek is hamut kellene hinteniök a fejükre és meggyászolni a zsinagógák elégetését, mint az államalkotó népek vallásának csodját.

De mi hiába adunk tanácsokat a külvilágnak. Mi magunkba tekintünk és ismételjük a kesergő próféta szavait: „Ne jöjjön reátok ilyesmi, ti az élet útján járók, nézzetek ide és figyeljete, van-e olyan fájdalom mint az enyém, amellyel le lettem sújtva, amellyel I'ten meglátogatott haragjának lobbanása idején.”

A templomok elégetése után megjelent az egyéni akcióktól független „törvényes” megtorlás. Rendelet jött, hogy a zsidók tartoznak jóvátenni a „népfelháborodás” folytán keletkezett károkat, de a biztosítások által megtérülő összegeket az állam elkobozta. Rendelet jött azután, hogy a zsidóságnak egy milliárd márka bírságot kell fizetni. Ez azt jelenti, hogy minden német zsidó, az aggastyántól a csecsemőig kb. 2500 pengőt fizet. Olyan adókievés ez, amelynek hallatára az embernek kedve volna alkalmazni azt a esetet, melyet husz évvel ezelőtt hoztak a lengyel-zsidó lapok arról a szovjet-parancsnokról, aki bevonult egy leginkább zsidóktól lakott kis városba és az első nap száz rubel bírságot vetett ki a lakosságra fejenkét. Délután azt kérde titkárjától, hogy milyen a hangulat. A titkár jelenti: jajgatnak. A parancsnok erre megállapítja, hogy a pénz be fog gyülni. Következő héten a dupláját vetette ki. A közhangulat iránt érdeklődve, megtudta, hogy szitkozódznak, de utána biztosra vette a pénz összegyűlését. Amikor harmadszorra a tizszeres kontribúciót vetette ki és a titkár azt jelentette neki, hogy az adóval sújtottak nevetnek, meghökent és azt mondta: „Ha már neveltség, akkor már nem lehet pénzt behajtani”. A németországi esetben azonban nem lehet nevetni. Mert az eddigi német rendszer megdöbbentő következetessége mellett a lehetetlenre is el kell készülni. Egyszerűen lefoglalják a zsidók tulajdonában maradt ingatlanokat. Most már értjük azt, miért volt olyan sürgős szükség arra, hogy minden német zsidó az 5000 márkán felüli vagyonát bejelentse. Most pörére fogják vetköztetni az ötvenes hitlerista uralom alatt Németországban megmaradt néhány százezernyi, javarészből keresetképtelen zsidóságot. A középkori antiszemizmust összehasonlították azzal az eljárással, hogy a pástor lenyírta a birkát a gyapjú kedvéért és a nyáj egy részét megtartja, hogy tovább nyújtsjon gyapjút. A németországi esetben olyan pástorokról van szó, akik a

gyapjuniás közben halálosan megsebzik a birkát, hogy ne legyen képes többet használni gazdájának.

Az új rendelet januártól kezdve kizárja a zsidókat a kereskedelemről, az önálló iparból és előírja, hogy zsidó nem lehet többé munkavállaló. Éhező napszámokká akarják süllyeszteni a zsidóságot. Voltak már ilyen idők, de akkor a zsidóság szellemi élete olyan erős volt, hogy a zsidóság egy rétegét fentartotta és ebből a rétegből kifejllesztette a nagy tudósokat, vallástörvénytanítókat és etikusokat. A zsidó történelemnek egyik legnagyobb igazsága az, amit a zsolttáros így fejez ki: „Ha nem lett volna a te Tanod az én gyönyörűségem, akkor már elvesztem volna az én nyomorúságomban”. Ezt az igazságot az ókorban már a pogány elnyomók is tudták. A görög Antiochus, a római pogány Hadriánus eltiltotta a zsidóságot szellemi életét, a Tórával való foglalkozást. Más zsarnokok ugyan szintén belenyúltak a zsidó szellemi életbe, de a biblia tanulmányozását, a templomi összejöveteleket sohasem tették lehetetlenné. Az antiochusi és a hadriánusi tradíciók kísértetiesen fellángoltak most Németországban, nemcsak

az égo templomokban, hanem abban a diktátumban is, amely az egész ottani zsidó kulturét megfojtja.

A világ tiltakozik. De most már a tiltakozás nem elég. Amíg a világ népei nem adnak helyet a német-zsidó menekülteknek, ők is bűnösök mindabban, ami most a zsidók ellen Németországban történik.

A régi bölcsék szerint I'ten megeskette a népeket, hogy ne nyomják el Izráelt tulságosan. A népek ezt az esküt nem tartották meg. Ideje volna, hogy megvalósuljon az eskü, amely a következő tórai szavakba van foglalva: „Bajok idején, elérnek téged ezek a szavak, térj meg I'tennez, hallgass szavára, mert az I'ten nem fog téged elhagyni és nem fog elpusztítani és nem fog elfelejtkezni az ősök szövetségéről, amelyre meg esküdtél.”

A német zsidóságnak pedig csak kötelessége kitartani. Kitartani teljes erőből, az utolsó leheletig, I'ten és Tórája mellett, abban a meggyőződésben, hogy a barbárság mostani egyiptomi sötétsége után mégis megéri egy szebb, egy erkölcsi-esebb, egy tisztesebb korszak hajnalhasadását.

A zsidótörvény revíziója elé

Imrédy Béla miniszterelnök kedden megalakította új kormányát, amelyből kiváltak Rátz Jenő honvédelmi, Sztranyavszky Sándor földmívelésügyi, Bornemisza Géza ipariügyi és Mikecz Ödön igazságügyminiszterek, s helyükre a kormányzó ur honvédelmi miniszterre vitéz Bartha Károly tábornagyot, igazságügyminiszterre Tasnády-Nagy Andrást (a Nemzeti Egység Pártjának országos elnökét), földmívelésügyi miniszterre pedig gróf Teleki Mihály eddigi földmívelésügyi államtitkár nevezte ki. A kormányzó ugyanezkor Jaross Andort felvidéki tárca nélküli miniszterre és Kunder Antal kereskedelmi minisztert egyuttal ipariügyi miniszterre nevezte ki.

A Mindenható áldása kísérelje a rekonstruált magas kormány tevékenységét. A „Nemzeti Egység Pártja” kedden este értekezletet tartott Tasnády-Nagy Andrást orsz. pártelnök elnökletével. A miniszterelnök ezuttal nagy beszédet mondott, melynek során a zsidókérdésről a következő kijelentést tette:

— Végül van ennek az országnak egy nagyon kényes kérdése, amellyel, mint minden problémával, szembe kell nézni: a zsidókérdés. A visszanyert felvidéki területekkel a zsidók arányszáma, amely amúgy is kedvezőtlen volt, még kedvezőtlenebbé vált s a keletről való beszivárgás nekünk ebben a kérdésben eddig vallott fel fogásunkat bizonyos mértékben revízió alá kell vennünk és megfelelő intézkedéseket kell találnunk azokon kívül,

amelyre már céloztam földbirtok-politikánk kapcsán arra, hogy ebben az országban helyreálljon sajtóban és közgazdasági életben is annak a keresztény elemnek és szellemnek a vezetése, amire ennek az országnak szüksége és joga van.

— Ezzel a kérdéssel az a párt már foglalkozott egyszer, s az én kérésem az volna a pártelnök úrhoz, hogy ennek a kérdésnek a megismerésére és feltárására, valamint a szükséges intézkedések előkészítésére a párt ismét küldjön ki egy megfelelő bizottságot. Addig mentsem fel engem a párt attól, hogy részletekre térjek át. Csak azt akarom leszögezni, miután ez a kérdés ismét akuttá vált, hogy e kérdéssel úgy kell foglalkoznunk, ahogyan azt a nemzeti érdekek parancsolóan megkívánják.

*

A miniszterelnök úr tehát megállapította, hogy a visszanyert területekkel még kedvezőtlenebbé vált a zsidók arányszáma az országban és felkérte a kormányt, hogy ismét küldjön ki bizottságot a zsidókérdés újabb tanulmányozására.

Ezzel kapcsolatban legyen szabad nekünk a kiküldendő bizottság figyelmét a következőkre felhívni:

1. A visszacsatolt területek zsidóságának magyarságával mi sohasem kérkedtünk, mert azt mindig természetesnek tartottuk. Ezekután azonban kötelességünk megjegyezni, hogy számos helyen, mint pld. Munkács, Ungváron, Kassán, tehát ott, ahol a legsűrűbben lakik a zsi-

dóság: nem lehetett volna magyar többséget kihozni a zsidóság nélkül. A cseh-szlovák statisztikának is csak azáltal sikerült ezeken a helyeken a magyarság arányszámát szinte a minimum alá lenyomni, mert a zsidókat nem ismerte el magyaroknak. Ez megfelelt az ő érdekében, de nem felelhet meg Magyarország érdekének. Kérjük tehát alázattal: ne méltóztassék tehetetlenek beállítani ezeket a zsidókat, akik husz évi idegen uralom alatt híven kitarítottak magyarságuk mellett és akik ezáltal lényegesen hozzájárultak ahhoz, hogy a szóbanforgó vidékek megőrizték magyar jellegüket, amiáltal a visszacsatolás lehetségesé vált! Ezek az izraeliták egyformán vallásos zsidók és jó magyarok. És ha nem is várnak kötelességtudásukért elismerést, azonban semmiképpen sem szolgálták rá a másodrangú állampolgárokká való degradálásra!

2. Ami egyáltalán a zsidótörvény létrehozását involválta, ugyebár az a körülmény volt, hogy a csonka országban nehézségek merültek fel a keresztény ifjúság elhelyezkedése tekintetében is. Most azonban rengeteg munkaalkalom kínálkozik a felszabadult területeken! Munka, munka és munka kínálkozik ott az egész vonalon! A napisajtó részletesen foglalkozik a sok-sokféle munkaalkalmakkal, melyek a többszörösét jelentik azoknak a munkalehetőségeknek, melyeket a zsidótörvény biztosított a keresztény ifjúság számára, sőt már munkaerőhiányról kezdnek beszélni. Ha tehát a visszacsatolt területekkel kapcsolatban a zsidótörvény revíziójáról beszélünk, akkor ezt — az igazságnak megfelelően — csak úgy lehet elképzelni, hogy az immár feleslegesnek mutakozó zsidótörvényt teljesen visszavonják!

A világ tiltakozása a németországi zsidóság léte ellen folytatott megsemmisítési hadjárat ellen

Az egész világ sajtója az első oldalait szenteli a németországi zsidóság ellen elkövetett bestialitásnak, mely példa nélkül áll a történelemben. Most, hogy már pontosabb áttekintés nyerhető a történet felett, semmi kétség nem fér hozzá — írják a világlapok —, hogy egyáltalán nem a „népharag” „spontán” megnyilatkozásáról, hanem egy régebből tervezett és az egyes fázisaiban pontosan kidolgozott akcióról van szó és csak éppen egy kínálkozó alkalomra vártak, hogy a terv keresztülvitelére a jelt megadják. Grünspan, párizsi lengyel zsidófiú merénylete megadta ezt az alkalmat.

A birodalom valamennyi városában, ahol zsidók élnek, szétrombolták a zsidók üzleteit, felgyújtották az összes zsinagógákat és meggyalázták a Tóra-tekeréseket.

A német zsidóságot ért kimondhatatlan szerencsétlenséghez még hozzájön az is, hogy nemcsak mindenféle zsidó összejövetelt tiltottak el, a zsidó gyermekeket kiűzték az állami iskolákból, a zsidó iskolákat pedig bezárták, hanem teljesen megvonták vezetőitől a zsidóságot. A „Németországi Zsidók Birodalmi Képviselőtanácsa” irodáit, melyek a zsidók vallási, kulturális, szociális és kivándorlási ügyeit intézték, hatóságilag bezárták. A „Centralverein” helyiségeit Berlinben teljesen tönkretették, kifosztották, majd szintén bezárták. A zsidó lapokat további intézkedésig betiltották.

Berlinből és más zsidó centrumokból, főleg Bécsből, százkarmentő öngyilkossági esetet jelentenek.

Rendkívül nagy az utóbbi napokban letartóztatott zsidók száma, melyet Berlinben nyolcezerre, az egész birodalomban harmincezerre becsülnék. A legtöbb letartóztatott a Weimar és az Oranienburg melletti koncentrációs táborokba szállították. Megállapítást nyert, hogy az elfogottak között igen sok lengyel és egyéb állampolgárságú zsidó is van. Ugyancsak letartóztatott a rendőrség többszáz nem-zsidó „rendzavarás” miatt, mert a fosztogató és gyújtogató csöcseléknek ellenállni próbáltak.

Köteteket lehetne írni — jelenti az ITA — azokról a borzalmakról, melyek a múlt hét esütörtökén és pénteken a Harmadik Birodalomban lejátszódtak. Egyetlenegy zsidó hitközség sem lett megkímélve. Gyújtogatások, rombolások és fosztogatások jellemezték ezt a két napot Németország sokszáz nagy- és kisvárosában. A házai lapok például azt je-

lentik, hogy esütörtök reggel több határmenti helységről füstfelhők felszállását látták; utána jártak a dolognak és megtudták, hogy *Ihringen*, *Alt-Breisach* és más határmenti német községben a zsidó üzletek és zsinagógák a lángok martalékává lettek. Azt is megtudták, hogy *Freiburg* zsinagógáját tövig leégették, a zsidó üzleteket és lakásokat elpusztították. Ugyanez történt — írják — egy csomó más helységben is.

Legrészletesebben foglalkozik a világ-sajtó a berlini eseményekkel, azonban tudott dolog, hogy a letragikusabb események Bécsben és Münchenben játszódtak le. Valamint a kisebb helységek egész sorában, ahol a zsidók a csöcseléknek teljesen ki vannak szolgáltatva és nincsenek idegenek.

Berlinben, ahol mint máshol, esütörtök reggel kezdtek a pusztítást, délután füttyűrésze vonult a csöcselék üzletről-üzletre. A négy milliós város több mint ezer zsidó üzletet és áruházat romhalmazzá változtattak. A feltört redőnyök, az összezúzott tükrök és az összedobált butordarabok zajának robaja alatt: értékes faliorák, festmények, porcellán és régiségek repültek a járdára a csöcselék örömrivalgása közepette. A széles Kurfürstendamm számos helyen összezúzott székekkel, asztalokkal és áruhákkal volt elbarikádózva. A Kant-strasse több helyén, ugymint más üzletnegyedekben felgyújtották a tönkretett áru- és berendezési tárgyakból álló romhalmazokat. Egy közönséges embert, aki egy égő zsinagóga előtt felháborodásának adott kifejezést, „Zsidóbarát!” kiáltással leütöttek. A lakosság nagy tömegei visszaestek a már megszokott apátiába. Senkisért mert már rosszallásnak kifejezést adni, mivel emiatt többeket letartóztattak. Csak fejrázásuk által árulták el egyesek depri-máltságukat. Nagy bu-

torületek és más áruházak olyan képeket nyújtanak, mintha tüzéség tüzelése alatt álltak volna.

Oly alapos pusztítást végeztek, hogy alig tartják lehetségesnek, hogy a zsidó üzletek — még ha meg is engednék nekik — üzemüket újból felvehessék.

Az Alexander-platzon az egyik zsidó könyvesbolt valamennyi rak-táron lévő könyvét a tömeg kihozta az utcára és máglyán elégette.

Londoni lapjelentések megcáfolták azt a berlini hírt, hogy a pogromisták csak zsidó vagyont pusztítottak el, de magukat a zsidókat nem bántották volna. Kiderül, hogy számos zsidót bántalmaztak a fosztogatások alatt. (A prinzregentenstrassei zsinagóga rabbi ja és családja hír szerint a templomégés lángjainban mártírhalálát lelta volna.)

Más forrásból azt jelentik, hogy egy náci-banda a waresdorfi zsidó földmivessziskola megtámadásánál egy zsidó fiatal-embert megölt. A berlini Grenadierstrasse zsidónegyedében az üzleteken kívül a lakásokat is kifosztották, amit nem tudtak elvinni azt kidobálták az utcára és ott elégették.

Münchenből jelentik, hogy ott minden zsidó vagyon elpusztítása után sokszáz zsidót letartóztattak.

Rettenetes dolgok játszódtak le mult esütörtökön B e c s b e n. Több mint husz zsinagógát és imaházat — köztük a Schiffschult — teljesen elpusztítottak: a templomokba bombákat helyeztek, melyeket elrobbantattak. Előzőleg Tórákat, taliszokat, tfilneket, imakönyveket kidobáltak az utcára és elégették. Csaknem az összes zsidó üzletet kifosztották és tönkretették. Több mint 10.000 zsidót összefogdostak, a felét később szabadon boesátották. Az egész délelőtt folyamán hallható volt a zsinagógákba elhelyezett bombák robbanása. A város számos helyén nyílt utcán bántalmazták a zsidó járó-kelőket, másnap pedig öszszeterelték őket a romok eltakarítására.

A szudeta-vidékeken megmaradt csekélyszámú zsidóság ellen könyörtelenül lesújtottak a hordák. *Reichenberg*, *Gablonz* stb. városokban leégették a zsinagógákat és a zsidó vállalatok maradványait teljesen elpusztították.

*

Berlin, november 12. A német kormány von Rath meggyilkolása miatt egymilliárd márka büntetést mért ki a németországi zsidókra. Göring elnökele alatt értekezlet volt, amelyen rendeltetvényt készí-

POCK - parókák
 Fiatalosak, természetesek
 POCK egyike a legjobb hajmunkásoknak
 POCK KÁROLY, parókaspecialista Budapest, VI., Andrásy-út 19.

**SZÖRME SZÜKSÉGLETÉT
 TERN
 SZÜCS
 SZALONJÁBAN
 ZEREZZE BE**
 Esküvőkre belépők kölcsönzése!
 Szombaton zárva.
**BUDAPEST
 DOROTTYA UTCA 9 A
 TELEFON: 187-181.**
 Rendelések, átalakítások, prémezések,
 legfinomabb minőség és kivitelben.

tettek, amely 1939. január elsejétől megtiltja a zsidóknak, hogy angro vagy de-tail üzleteket birtokolhassanak, hogy közvetítői kereskedelmet, vagy önállóan valamilyen ipart üzhessenek. Zsidó nem lehet több munkaadó. Egy másik rendelet törvény kötelezi a zsidókat arra, hogy tegyék jóvá a károkat, amelyeket a „nép-felháborodás” folytán keletkezett tüntetések idéztek elő. A jóvátételi kiadások a zsidó ház-, üzlet- és lakástulajdonosokat terhelik. A biztosítási vállalatoktól zsidóknak járó kártérítéseket a német állam javára elkobozzák. Egy harmadik rendelet elrendeli a zsidóknak a gazdasági életből való kiküszöbölését. További törvényrendeletek vannak előkészítés alatt, amelyek „arra vannak hivatva, hogy megakadályozzák a németországi zsidók kihívó magatartását”.

München, november 12. Ma délelőtt beverték Faulhaber biboros palotájának ablakait, Wagner, Bajországi helytartója, az előző nap éles kirohanást rendezett a zsidók és katolikusok ellen. A rendőrség nem lépett közbe.

*

Anglia és Amerika tiltakozik a német zsidóüldözések ellen. A canterbury érsek a Times-ben nyílt levelet írt, melyben kifejezést ad a németországi események felletti felháborodásának. Az érsek felszólítására vasárnap valamennyi angliai katolikus templomban könyörgő i'tentiszteletet tartottak az eseményekkel kapcsolatban.

Ujabb jelentések

Párizsból jelentik: A „Figaro” berlini tudósítójának jelentése szerint a buchenwaldi, Weimar melletti internálótáborban 146 zsidót halálra vertek. Berlinben több mint husz zsidó követett el öngyilkosságot attól való félelemben, hogy erre a sorsra kerül.

A lap bécsi tudósítójának jelentése szerint több mint ezer fiatalembert cipeltek el az utóbbi napok során a maushauseni és buchenwaldi internálótáborokba. A szerencsétlenek semmilyen élelmiszert nem vehettek magukhoz, miután a zsidó üzletek zárva vannak, zsidóknak pedig nem szabad írja üzletekben élelmiszert vásárolniok. A bécsi zsidók élelmiszerekészlete fogytán van és a közeli napokban már aligha lesz mit enniük.

A lap rámutat arra, hogy a németországi zsidók ellen alkalmazott represszáliák borzalmas erőszakosságai a közép-kor túlzásaihoz való visszatérést jelentik. A francia közvélemény nevében tiltakozik a Figaro az erőszakosságok ellen.

A „Humanité” szerint a legutóbbi németországi borzalmak felnyitották azok-

nak a szeméit is, akik nem akarták vagy nem tudták tudomásul venni, hogy mi történik a Harmadik Birodalomban. Az üldözések mély hatást gyakoroltak az angol és francia közvéleményre és ez előreláthatólag befolyással lesz a Németországgal való politikai tárgyalásokra is. Daladier és Bonnet küszöbön álló londoni utjuk alkalmával emiatt fokozott nehézségekkel fogják szemben találni magukat, mert a francia és angol közvélemény egyaránt fel vannak háborodva a történelem miatt.

Newyorkból jelentik: Hoover volt köztársasági elnök levelet intézett a protestáns egyház kongresszusához, amelyben erős szavakkal bélyegzi meg a német kormány által a zsidók ellen fogantatott intézkedéseket.

Londonból táviratozzák. Az angol lapok egyöntetűen kemény szavakban tiltakoznak a németországi zsidók megsemmisítésére irányuló intézkedések ellen. Nem igazságosság az, — mondja a Daily Maily — ha egy védtelen, több mint 600 ezer lelket számláló kisebbség ellen a kíméletlen üldöztetés ilyen középkori intézkedéseit fogantatják, minden részvét és emberiség nélkül. A „Manchester Guardian” sürgeti, hogy az angol kormány öntsön életet az Evianban létesített nemzetközi bizottságba és tegye lehetővé azon zsidók megsegítését, akiknek Németországot sürgősen el kell hagyniok.

A Reuter-ügynökség jelenti: Százhatvan gazdag berlini zsidót vasárnap a Gestapo hivatalaiba idéztek, ahol írásban

közölték velük, hogy milyen összeggel tartoznak hozzájárulni a tüntetések során okozott károk megtérítéséhez. Az összeg nagysága nem ismeretes, de fantasztikusan nagy „kártérítésről” lehet szó, miután egy özevegasszonyt 50 ezer, egy kereskedőt 150 ezer márka befizetésére kötelezték azon károk megtérítésére, amelyek az utóbbi napok antiszemita tüntetései folytán keletkeztek. Ezen összegek megfizetése az érdekeltet nem menti fel az egymilliárd márkás büntetés lefizetésében való részvétel alól.

Egyik angol képviselő megkérdezte Chamberlaint, mi az angol kormány álláspontja a németországi eseményekkel szemben.

Chamberlain válaszában kijelentette, hogy a lapok tudósításai lényegében megfelelnek a valóságnak és azokat bizonyos mértékben Göbbels nyilatkozata is megerősíti. Senki sem akarja védeni a megfontolatlan büntényt, amelyet Párizsban elkövettek, de Angliában mely és nagy szimpátia nyilatkozott meg azokkal szemben, akiknek oly kegyetlenül kell szenvedniük a tett miatt.

A londoni „Star” azt írja, hogy Kennedy londoni és Wilson berlini amerikai nagykövet washingtoni útja az európai zsidó menekültek amerikai letelepítésével áll összefüggésben.

Az angliai zsidóság vezérei kedden délután felkeresték Chamberlain miniszterelnököt az alsóházban és arra kérték őt, tegye lehetővé, hogy a németországi zsidók az angol világbirodalom tagállamaiban telepedhessenek le. A küldöttség a következő személyiségekből állt: Samuel lord, Bearsted lord, Hertz főrabbi, Neville Laski, Lionel Rotschild és Weitzman rabbi.

Az Evening Standard értesülése szerint a zsidók kérdés megoldása ügyében nemzetközi tárgyalások vannak készülöben Anglia, Franciaország, Dánia, Belgium, Hollandia és Svájc között.

GYERMEKKOCSIT
Friedmantól, Dobozi-u. 7

HEIDEN JENŐ
OPTIKA — FOTÓ
Budapest, VII., Király-utca 21.
Telefon: 138-110. Szombaton zárva.

ELADÓ BRILLIÁNS ékszerekért nagy árat fizetek. Mindennemű ékszer, óra jutányosan beszerezhető: Streicher Béla, Teréz körút 31. Telefon: 310-379. Szombaton zárva.

Viktória Sajt
ÖLBŐ
Lerakat: VII., Nyár-u. 34.
Telefon: 145-104.

Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben.
Keksz, levestészták és ostyaárak. Diabetikusok részére „levegő” kenyér Elsőrendű desszert és különlegességek

WEISZ MÓR
orthodox kóser keksz, kétszersült, és süteménygyára, Budapest, VII., Dob-utca 22. Telefon: 1-421-65

Korein Dezső: Kisebbségi sorsközösség

Most, hogy végre megszabadult a Felvidék a trianoni bilincsektől, fájdalmas érzéssel gondolhatunk arra a szomorú husz évrre, amelyet magyar testvéreink a hatalom erőszakának uralma alatt végig szenvedtek. Összeszorított ajakkal és ökölbe szorult kézzel éltek a magyarok a megszállt területen, teljesen kiszolgáltatva a csehszlovák államalkotmány önkényes uralmának. Némán türték nemzeti érzésük lefokozását s megaláztatását, hisz nem tehetek semmit a cseh túlerővel szemben. Szomorú sors a kisebbség sorsa. Borzasztó a tehetetlenség és gúzbakötöttség érzése. Ezt a zsidóság tudja legjobban, hisz ezredek óta ebben a tragikus sorsban él számos országban, különösen ma a fellángoló zsidógyűlölet idejében.

Most, hogy a felvidéki hazafias magyarságot az utolsó husz évben hasonló tragikum érte, talán a szenvedés iskolája arra bírja keresztény magyar testvéreinket, hogy nemcsak a veleszületett lovasgassággal és türelemmel, hanem az átélte szenvedések és erőszakos elnyomatás hatása alatt, őszinte emberiséggel és megértéssel kezelje a magyar zsidóság sorsát. Hisz sorsközösségben élünk, a bajban társak vagyunk úgy is mint magyarok és úgy is mint zsidók. Nem szólva arról, hogy úgy a multban, mint a jelenben minden alkalommal megtettük és megtesszük hazafias kötelességünket, amiért nem jár elismerés, mert ez természetes és felesle-

ges az erre való állandó hivatkozás. A „Magyar a magyarért” hazafias akcióból számarányán jóval felül veszi ki részét a zsidóság. Áldozatkészségét az akció magas védnökei és vezetői tényezői látni és méltányolni fogják. De egészen bizonyos az is, hogy az antiszemita sajtó tendenciózus beállításban azt fogja kürtölni: — lám, a zsidónál van a pénz! Ez az ő módszerük. Mondhat a statisztika akármit, ők arra fittyet hánnya hazudoznak.

Most azonban, hogy a sors kegye visszajuttatja nekünk a megszállt területeket, kétszeresen fontos a belső nyugalom és társadalmi konszolidáció. Aki ezt bármely módon meggátolja, a legsúlyosabb hazaárulást követi el és példás büntetést érdemel. Eddig minden felforgató törekvés szembe találta magát a kormányhatalommal, amely bel- és külpolitikai okokból és az ország eminens érdekeinél fogva a belső békét tüzte ki irányelvül. A kormányzó óva int „minden disszonanciától”. Ki merészel ezek után még mindig felekezeti és társadalmi ellentétek szításával a közvéleményt nyugtalanítani. Ezt akarjuk lelkére kötni azoknak, akik még mindig azt gondolják, hogy itt pccsenyesítés van a demagóg kalandorok részére, akik nem az ország nagy érdekeire, hanem kizárólag saját egyéni vágyaik möhő kielégítésére gondolnak. „Utánam az özönvíz” — jelszavával hordozzák végig a széthuzás és gyűlölködés gyujtó fá-

lyait a sok szenvedés után magához tért országban. Azonkívül hála a Mindenható-nak ünneplő ország lettünk és minden zavaró hang durva ünneprontás-számba megy. Nem lehet tehát felelőtlenül és büntetlenül handabandázni azoknak, akik egész életüket csak a zavarosban való halászással töltötték.

Magyar Testvérek! Sorsközösségben élünk az elmúlt husz év alatt. Ti is éreztétek a felvidéki rabszolgálat csapást, úgy mint a Biblia népe Egyiptomban. A felszabadult ország részek magyar zsidósága kétszeresen szenvedett, úgy is mint magyar és mint zsidó. Vonjátok le a szomorú két évtized szenvedéseinek tanulságait. Ne engedjétek, hogy a felszabadulás után felelőtlen elemek az ország fontos érdekeit egyéni érvényesülésükért, legszentebb eszményeinket a szentistváni alkotmányos rendet pedig prédaul dobják oda demagóg politikájukért.

Gondoljatok sorsközösségünkre! Gondoljatok a rabbiincsekre és akkor felül-emelkedve a kicsinyes széthuzás bomlasztó és a házara végtelen ártalmas következményeire, becsületos magyar szívvel s lélekkel fogjátok magatokhoz ölelni a meg-nagyobbodott ország minden jó magyarját osztály- és felekezeti különbség nélkül. Gondoljatok végre állandóan, fenkölt lelketű Kormányzó Urunk bölcs intelmeire, amely szerint bűnös az, aki disszonanciát visz bele az ország ünnepségebe.

ban, de az embereknek találgatásait a jövő-ről és a jövőndő megváltásról balga vagy gyerekes beszédnek kell minősíteni.)

*

I'ten nem ad bölcseséget csak annak, akinek van, mert így van írva Daniél könyvében: „Bölcseséget ad a bölcsnek és tudást a megértőknek.” (Bróchajsz 55.)

*

Három könyv nyílik meg Rajshasonókor, az élet sorsdöntő napján. Az egyik az egészen jámboroké, a másik az egészen rosszaké, a harmadik a közepeseké. Az első rögtön beiratnak az életre, a második csoport a halálra, a közepesek sorsa függeszettetik Jajmkipüreg és attól függ, hogy megtérnek-e. (Rajshasono 16.)

*

Két ember sütötte a peszach-áldozatot és utána hozzákezdtek a fogyasztásához. Az egyik fogyasztotta, mert vallási előírást akart teljesíteni, a másik pedig ette, mert végre jóllakhatik hussal. Erre az esetre el lehet mondani. Hajszá szavait (14. fej.): „Egyenesek az Örökkévaló utjai, az igazak járnak azokon és a gonoszak elbotlanak bennük.” (Nózir 23.)

A Talmud mesterei

— Rabbi Jajchonon tanításai —
V.

Aki meg akar gazdagodni foglalkozék apró jószágok tenyésztésével. (Chulin 81.)

Ha az ember rászorul másokra, arca különféle színeket játszik. (Bróchajsz 6.)

Emlékszem, — tanítja — hogy olyan olcsóság volt, hogy 4 mércze búzát lehetett kapni 1 szelá pénzért és mégis igen sokan éhen haltak Tvarjóban, mert nem volt egy fillérjük sem. (Bovo Bászro 91.)

Nehéz az ember megélhetése, nehezen lehet előhozni az életsükségletet, sokkal nehezebb dolog, mint a megváltás, mert a megváltásról azt mondá Jákajv ósátja: „Hamaloch hagajél ajszi — az angyal, aki megváltott engem”, ellenben az el-látásáról azt mondta: Elajkim horaj'e ajszi — I'ten, aki ellátott engem”. (Pszóchim 118.)

*

A rendes ruházat ad azt embernek tisztet. (Sabbosz 113.)

Amióta a Szentély elpusztult a jóslás elvételét a prófétáktól, s a balgáknak és a gyermekeknek adatott. (Bovo-Bászro 12) (Azaz: az igazi próféták letünése után is hisni kell az ő jövőndőléseik igazságá-

A „fállóval” szántók

Iróci nevemre mondom, hogy ez a történet a fállóval szántókról, már mint Lapostalpú Lángos Lázárról és Görbehátú Kelemen Pátról nem kigondolt történet. Megtörtént biz az; Nádszegen történt, Pozsony vármegyének galántai járásában, s én onnan tudom, mert dunaszerdahelyi származású vagyok, Szerdahely meg tőszomszédságában van Nádszegenek.

Két hősöm közül az egyik keresztény volt, a másik zsidó, de földhözragadt kisgazda volt mindkettő, egy-egy nádfedele házikónak és két-három hold földcsékének a gazdája. Fállóval szántóknak pedig azért hitta őket a falu jobb módú népe, mert nem két lóval vagy ökörrel, hanem mindegyik csak egy-egy pejkóval szántotta, boronálta a maga földcsékjét. Az egyik lovat hát fállónak nevezte a néphumor, ahogy az egykezü, egylábú embert félkezeűnek, fél lábúnak mondja.

Melyik volt a keresztény, melyik a zsidó, majd kitudódik történetem folyamán; most ott kezdem történetem, hogy közvetlenül egymás mellett lakott a két szegény ember, sőt házikójuk közös egy udvarra nézett, ami különben nem ritkaság másfelé sem Pozsony vármegyének abban a részében. Dunaszerdahelyen például egy egész utca van, a Nemesszeg, ahol végig két-két háznak csak egy-egy közös udvara van.

Sok veszekedés, sok perpatvar származik ebből, mert az emberek közt bizony ritka erény az egymással való békességben megérni tudás, Nádszegen azonban nemhogy nem civakodott egymással a Lapostalpú meg a Görbehátú, de éppen ellenkezőleg: szinte egygőze tette őket a közös szegénység, a közös verejtékezés az életért és a közös udvar.

Gyönyörűen megfértek egymás mellett; reggel egyszerre mentek ki a határba, együtt dolgoztak délig; délben a két asszony is együtt vitte ki urának az ebédet és ha jól tudta is a keresztény, hogy a másik nem eszik az ő eledeléből, azért csak megkínálta jó szívvél és jó szóval: — Kóstolja csak meg, Lázár szomszéd, ezt a paszuly-levest, ilyet a király sem

eszik. Mire persze Lázár szomszéd sem maradt adós: — De kend igazán kóstolja meg ezt a borsos tokánut, remekbe készítette az anyjukom.

Ebéd után dohánnyal, gyujtóval is gyakran kíségtették egymást, azután, hogy elszitták pipájukat, közös egy gunyára dőltek le szundikálni a két ember, közös egy kendőre a két asszony. És a délutáni munka után este együtt mentek haza; vacsora után még összeült a két gazda egy-egy pipa dohány elszívásának idejére a közös udvar közös engerfája alá, a két asszony meg tereferélt, együtt dolgoztatva a kerékes rokkát, vagy foldozva a fehérműt, másmit.

Egy péntek délután történt, Rossz idő volt, megkéstek a szántással és Lázár szomszéd sáhajozott.

— Reggel szombat lesz s én még jobban elmaradok a munkával. Mert szombaton én nem dolgozom, akkor pihenni kell.

— Nem fog elmaradni, szomszéd — felelte erre Pál gazda. — Menjen csak nyugodtan haza és készüljön a szombatra, hisz mingyárt alkonyodik; majd én elvégzem a kendő dolgot is és holnap majd én szántok kendő helyett is, csak a lovat hagyja itt, hogy egyívó fogjam az enyémmel... így majd gyorsabban fog menni.

— Vasárnap pedig — válaszolta köszönettel Lázár szomszéd — én szántom a kendőt is és én is majd mindkét lóval... így oszt nem maradunk el semmivel sem.

Mert hát kölesönkenyér visszajár — jegyezte meg erre Pál gazda és még hozzátette, hogy ezután már ők sem lesznek fállóval szántók, ahogy a falu szája mondja.

A két lónak ez a közös munkára való fogása szülte meg azután Pál szomszéd fejében az ötletet, hogy minden másban is közösen dolgozzanak. — Kettőnknek együttvéve nyolc kis hold földünk van — mondta — ennek a munkáját egy ember is elvégzi, a másik addig más munkával is kereshet.

Megbeszélték és nyúlba is ütötték a

dolgot; közösen vettek egy szekert és mikor Lázár szomszéd vetett — amihez nem kell ló — Pál szomszéd járt el fuvarba, mikor meg Pál szomszéd gyomlált vagy sarlózott, Lázár szomszéd hordott köveket a vasúthoz.

Jól is járt és gyarapodott ezzel mindkettő, a keresztény is, a zsidó is; a négy hold földcsékéhez egy-egy ötödiket, hatodikot vehettek és egy-egy tehénke is került az istállóba, a fél ló mellé.

— Így van ez jól, szomszéd — mondta hol Lángos Lázár, Kelemen Pálnak, hol az utóbbi Lángos Lázárnak. — Így van ez jól, szomszéd. Ha már egymásmellé közösködtünk portába rendelt minket a jó Isten, akkor jóba-rosszba együtt is kell, hogy éljünk egymás mellett.

Aztán beszéd is esett a kettő között: — Kend nélkül én még most is csak fállóval szántanék, szomszéd... és kend nélkül én még most is csak négy kis holddal bírnék, nem többel.

Történt aztán valami, no nem éppen világrengető esemény, csak egy incifincí kis választás — követválasztás, notandum — és az egyik jelölt tizenhárompontos antisémi volt. Aki bejárta a kerületet és Nádszegen is izgatott-ágált, hogy az ország minden bajának csak a zsidó az eredendő oka, tehát colki zsidó és a többi. Segédkeztek neki: a szövetkezet emberei, egy részeges gazdatiszt, egy elcsapotott tanító és mások.

Pál gazda is voks volt, tehát munkába vették őt is és tömtek bele a maszlagot marékka. Hogy a zsidó csak ka ára van az országnak; ők megagazdagodnak, az ország meg koldus lesz és rosszul jár mindenki, aki zsidóval csak egy jöreggelt-et is vált.

S egy szép napon, azaz csuf napon Görbehátú Pál szomszéd kérdőre vonta Lapostalpú Lázárt. — Honnan telt — kérdezte — hogy a felesége aranygyűrűt vett és fülbevalót? Zsidó újév ünnepén meg selyembe-bársonyba öltözött? Hiba lehet valahol a kréta körül.

— Semmi hiba felelte a másik. — Fuvarba kerestünk száz pengőt; a kendő asszonya a felől két hizót vett, az enyém meg gyűrűt vett és új ruhát. Disznóba csak nem ölhetem a pénzemet?

— De ludakba ölök, meg kacskákba, mégis telik gyűrűre meg bársonyra is. Csak hiba lehet a kréta körül, azt mondom.

Igy kezdődött kettejük között az údatlan bomlási processzus; a szakadék előbb csak kis újnyí, azután arasznyi, majd rőfnyí, utóbb mérföldnyi lett. S végül is Pál szomszéd egészen elfordult a zsi-

dótól. — Semmi közünk ezentúl egymáshoz, én keresztény vagyok, kend zsidó, én magyar vagyok, kend nem magyar. Örömmámorban uszott a kasznár úr. Megmentette Pál gazdát a zsidótól.

És mi lett az eredménye a dolognak? Először is megállt a kettejük gyarapodása földi javakban, azután lassan, de biztosan csuszni kezdett mindkettő. A közös szekert eladták, hát fuvarba sem járhattak s így kereset sem volt; s hogy elmaradt a kereset, a legközelebbi rossz

termést bizony keservesen megsínylette mindkettő. El kellett adni a tehénkét is, meri nem volt se széna, se takarmány — az a lélekmentő kasznár nem akart adni, csak pénzen — egy-egy hold földjük is elúszott, mert adót kellett fizetni és pótdót és megint csak úgy lett, — hamarabb, mint gondolták — hogy fállóval szántó leti mindkettő.

És Lázár szomszéd szidta a beléndeket-eket, mint a bolkot, Pál szomszéd meg tündökli rajta talán most is, hogy

mi is volt jobb: a békesség együttélése a zsidóval, vagy az, hogy úgy messze zavarta magától?

*

Nincs tovább, csak eddig van a história. És megegyszer mondom, hogy megtörtént dolog, nem kigondolás; ámde arra sem haragszom meg valami nagyon, aki azt mondja, hogy de nem így van; hogy ez nem megtörtént dolog, hanem — allegoria...

CSERMELY GYULA.

Érsekujvári tudósítás a Szlovákiából Magyarországra áttett magyar zsidókról

Mult számunkban részletesen beszámoltunk arról a szomorú tényről, hogy közvetlenül az imperium-változás előtt ezrével tettek át — főként magyar — zsidókat a megmaradt Szlovákia egész területéről oly helyekre, melyekre 1—2 nappal később a magyar csapatok bevonultak. Így tömegesen tettek át Duna-szerdahelyre, Komáromba, Érsekújvárra, Kassára stb. stb. A kiutasítottak közül számosan jöttek Budapestre is. Itt most újból egy tömegbajjal állunk szemben, melyen segíteni kell.

Egyébként átadjuk a szót érsekujvári levelezőnknek, aki az Érsekújvárra érkezett kitoloncoltakról a köv. megindító képet rajzolja:

*

Érsekujvár, nov. 13. ... Jeremiás próféttával panaszolhatjuk: „Sever al sever nikro — baj a bajt követi.” Még nem hegedtek be az ausztriai és burgenlandi zsidóságban ettett sebek és már újabb szomorú eseményekről kell hírt adnunk.

A szerencsétlenség e hó 5-én péntek este vette kezdetét. Akkor számos szlovákiai helységben este 10 óra után az úgynevezett Hlinka-gárdisták felkerestek több magyar anyanyelvű zsidó családot, melyeknek nem volt rendezve a csehszlovák állampolgárságuk és felszólították őket, hogy két órán belül hagyják el az állam területét. Az emberek legnagyobb része már az ágyból lett kihurcolva, csak kevésnek sikerült valami ruha és ágyneműt magával vinni, némelyeket hiányos öltözetben tettek az utcán várakozó teherautóra, mely őket a rövidesen Magyarországhoz csatolt területre vitte. Ez az akció szombat éjszaka megismétlődött.

A zsidók mind magyarok, nem türjük őket nálunk. — mondották. Mindenkit megmozdítottak és ami pénz, vagy pénzürték volt náluk, elvették tőlük, csak 50 cseh koronát hagytak meg egy-egy személynél. Több helyütt elémelték a lakásban levő értékeket, némely helyen elismervény ellenében, de

leginkább anélkül. Többeknek az üzlet, lakását lepecsételték, így az ottmaradt rokonok se juthatnak hozzája. Nem voltak tekintettel arra sem, hogy valaki öreg vagy beteg, könyörtelenül az autóra tették és vitték a zimankós esős éjszakában, meg nem mondva, hogy hová. Voltak a gárdisták között olyanok, kik kéjgyönyörrel hajszolták és fosztották ki a szerencsétleneket, de az igazság jegyében meg kell állapítani, hogy voltak számosan jobbjérzűek is, kik bocsánatot kértek az üldözöttektől és felsőbb parancsra hivatkoztak.

Alig egy-két autó ment be Érsekújvárra, a többi mind néhány kilométernyire a várostól, a szabad mezőn rakta le az utasait. Így több autó utasa az innen 9 kilométernyire elfekvő Bajcs községbe került. Ott a gazdatiszt megkönyörtült rajtuk és egy üres istállóban adott nekik menedéket a hideg szombati éjszakában, majd vasárnap reggel küldönc útján értesítették az érsekujvári zsidó hitközségeket.

Az első szállítmány Nagytapolcsányból jött. Ezeknek szerencséjük volt, mert a város közepén rakták le őket. Azután jöttek Nyitráról, Aranyosmarótról, Galgócra, Pöstyénből, Verbórból. Az érsekujvári hitközségek nagy ügyeszeretettel és áldozatkészséggel fogtak hozzá a segítő akcióhoz. Autókat küldtek ki, melyek a szerencsétleneket behozták.

Az orth. hitk. éjjeli inspekción tartott. Éjjel kerékpáron kimentek a város határába és ha találtak kiülőzöttet, akkor még éjjel behozták és elhelyezték.

Itt meleg reggeli várta őket. Percek alatt a hívek annyi ételmet hordtak össze, hogy néhány napra is elég lett volna. Sokan privát házakban találtak elhelyezést, a többieknek pedig éjjelre iskolában, üres lakásokban készítettek szállást. A két hitközség még vasárnap összeült és elhatározta, hogy hétfőn közös népkönyvhát állítanak fel, hol mindenki reggelit, ebédet és vacsorát fog kapni. Már másnap együttesen

gyűjtést és litottak a költségek fedezésére. Miután pár száz ember ellátásáról van szó, Érsekujvár közönsége nem bírja sokáig e terhet. A szomszédos hitközségek is felajánlottak nagyobb összegeket és természetbeni adományok is fojtnak be, de az mind kevés.

A mi menekülteink között több más-hitű magyar is van, ezek közül, aki nem tudott szállóhelyére jutni, a többi emigránsok között kapja ellátását.

Biztosan számíthatunk rá, hogy az anyaország községei, elsősorban a fővárosi nagy hitközségek és az országos irodák a segélyköltséget határozottan támogatni fogják. (Esetleg a „Magyar a magyarért” akciófigyelmeztetése ezekre a tömegesen kiülőzött magyarok támogatására felhívni.)

Mert az étkezésen kívül még sok egyéb kiadásról is kell gondoskodni, mivel, mint említettem, senkinek sincs több pénze, mint 50 cseh korona. Vannak pld., kiknek megvolna a lehetőségük, hogy továbbutazzanak, ezeket utiköltséggel kell ellátni. Azután gyógyszer, ruhasegély és még egyéb kiadások merülnek fel.

Pillanatnyilag gondoskodva van a menekültekről, de előtűnik a nagy kérdés, hogy mi lesz ezekkel a hontalanokkal, kiknek más bünt nem tudnak felróni, minthogy magyarok. Megkísérlük, hogy aki csak teheti az menjen vissza az eddigi helyére. A többieknek azonban másutt kell letelepedési helyet szerezni.

A helybeli nem-zsidó közönség is részvétellel viseltetett a szerencsétlen kiülőzött zsidók iránt. A nyitrai út végén lerakott zsidóknak az ott lakó gazdának felesége tejet melegített és hajlékot nyújtott míg bekerülhettek a városba, a bajcsi gazdaságban is barátságos fogadtatásban részesültek, az ottani kocsmáros még teával vendégelte meg őket. Kötelességünknek tartom ezekről hálásan megemlékezni.

Lóvy Herman.

Valódi ezüst menórák
dús választékban már 24 pengőtől
Különlegességek modern stílusú menórákban.

Heiden Leó

Saját üzem. Gyári árak.
ékszerésznél
Szombaton zárva.
Budapest, Király-u. 21. Telefon: 1-381-10

Kegyetlen időkben

Történeti elbeszélés a XII. századból.

3.

— Nem, uram, én valóban nem tudom. Az illető hitvesemül jelöltetett, még midőn bölcsőben éltem. Ő maga szintén fiatal. Külföldi.

— Igy kötik a házasságot a zsidóknál?

— Nem mindenütt. Igy pl. barátom, Baruch kereskedő leánya jóval idősebb nálam és mégsem menyasszony. Bár sok házassági ajánlatot tettek neki, de az összes férfiak közül egy sem felelt meg atyjának vőül.

— Az ő atyjának? És a leányt egyáltalán meg sem kérdik? Szép házasság jönne így létre!

— Es mégis boldog a legtöbb zsidó házasság — jelenti ki Regina. Ha a zsidók nem élének oly bensőséges, boldog családi életet, hogyan viselhetnék el a sok megaláztatást, amelyet ellenségeik zúdítanak rájuk! Dús vigaszt merítünk egymáshoz való tartozandóságunkból. Nem hagyunk üldözőink még felélegzeni sem! Nyomon követnek minket gyűlölködésükkel és meglesik minden lépésünket. Még az utcára sem léphetünk ki, ami pedig még a barom előtt sincs elzárva. Véneinket kigúnyolják, asszonyainkat megcsúfolják, leányainkat bántalmazzák. A beteg zsidót nem sajnálja senki, nem talál kiméletet. Minden humánus érzelem megszűnik velünk zsidókkal szemben. El tudná-e viselni a kimondhatatlan kínzást, ha a család körében is kénytelen volna nélkülözni a benső szeretetet? Ha nem is ismeri hitvesét az ifju mindaddig, míg házában nem látja, ez nem akadályozza meg a meleg családi tűzhely kiépítésében.

Merdunt figyelemmel csüggött a leány szavain, melyet így folytatott:

— Házasságuk napjától egész holtukig egymás védelmére és oltalmára vannak. Felülemelkednek és átszellemülnek az ősi zsidó hitben, melyben örökké megnyugvást találnak. Ó, uram, látom, hogy egyszerű szavaim nagy hatással vannak önre. Vajha minden keresztény ily nemesen gondolkodna, mint Ön, úgy bennünk csak testvéreiket látnák, mi hálások is lennének ezért!

Regina szeméi ekkor megteltek könnyel.

Merduntot is elfogta az érzélgősség.

— Mily fenségesek a te szavaid! — szólta Merdunt. A te szemrehányásaid valóban megilletik hittestvéreimet. De nektek sincs igazatok. Amit ti ősi hitnek neveztek, tulajdonképpen nem egyéb, mint legyőzhetetlen akaratoság. Hiábavaló messianizmus tölti el lelketeket és elzárkóztok a keresztény civilizáció elől. Hisz valójában már rég elérkezett a Messiás, akit ti megöltetek és megszegyénítettetek. Méltán gyűlölnék tehát a keresztények benneteket. Te, gyermekem, természetesen ártatlan vagy, fiatal vagy még, mindezen visszasságok ismeréséhez. Nem a te hibád az, hogy zsidótól születél és köztük nevelkedél.

— De még ha a zsidók Angliát meg is rabolják — avatkozott a beszédbe az öreg Adele — nem marad nekik más, mint az aratás hulladéka. Királyunkat, Henriket nem is bosszantja az, hogy a zsidókat hercegei megfosztják minden szerényüktől, mert a végén minden a királyi kincstárba kerül.

— Hogy merészkeadsz ilyen beszédre, — kérdezte Merdunt az öreg hölgyet — a zsidókat a király felelősségére mentetni és a királyt ocsmányolni?!

— Az én királyomat! — kiáltott Adele maró gúnyal — az én becses, nemes királyomat!

— Ó a te királyod és neked kötelességed őt becsülni! — rivalt rá Merdunt — eléggé nem szép tőled, hogy zsidónak az ügyét szolgálod.

— Ki mondta, hogy én szolgálom — kérdé gögösen — én szabad vagyok és nem ismerem el uralkodót felettem. Az én szerencsétlenül járt férjem is szabad, nemes ember volt, akit brutálisan meggyilkoltak. Hiszen ez nem titok. Van tehát jogom gyűlölni e királyt. En Walesből való vagyok. Férjem kapitány volt Ann herceg csapatában.

— Ó! — kiáltotta Merdunt elfordulva.

— Amint látom Ön ismeri e történetet, — folytatta az öreg Adele, de természetesen csak nagyjában, hiszen amikor ez történt, még csak kis gyermek lehetett, mert hisz még most is fiatal. Huszonnégy évvel ezelőtt vívta II. Henrik a walesiekkel háboruját, ahol le is győzte a szabadságért felkelt népet. Patakokban folyt a vér. A sok szerencsétlen fogoly közt volt az én férjem is. A foglyokat Chasterbe hurcolták. Midőn megkaptam a hirt, nyomban oda siettem, hogy sebesült férjemet ápoljam, karomon a kis két éves gyermekemmel, Jánossal. Időközben megneszelték honfitársaim a hirt, hogy a király a Barwin hegy lábánál táborozott csapataival. Felvonultak a hegy tetejére és onnan várták a király támadását. Közben mint valami megváltó jött segítségükre az Eg, mert hirtelen oly zivatar támadt, hogy lenn a völgyben a király táborozó helyén áradás keletkezett. Sokan a királypártiak közül életüket vesztették, a többiek fejvesztve menekültek, otthagya felszerelésüket. Bosszusan távozott a király és a kudarc még vérszomjasabbá tette. Elhatározta, hogy félelmetes bosszút áll ellenségein. Így jött létre az a szigorú parancsa, hogy minden foglyul ejtett férfi megöleendő. Én nem tudtam e végzetes parancsról. Nyugtalanul töltöttem napjaimat kis fiammal. Egyszerre rettenetes kiáltást hallok. Az átkozottak a mellettem lévő férjem szemét szurták ki. Nemsokára bele is halt. Vérem forrott, csaknem beletelolyodtam. Fejtellenül menekültem gyermekemmel, amerre csak lábaim vittek, míg nem egy ház küszöbén meg nem botlottam. A ház lakója védelmébe vett és megmentett engem gyermekemmel. És a mi segítők, Jónathán, e leánynak apja volt! Megérti most már uram, hogy miért vonzódik szívem a zsidósághoz és miért viseltetem oly ellenszenvvel a királlyal szemben?

— Félelmetes! — szólta Merdunt, de ez a szegény leány itt egész beleszáp a félelembe. Ne beszéljünk tovább e szörnyű tettekről, reméljük inkább egy szebb és boldogabb jövőt.

— Számomra nincs már vigasz, nincs nekem jövőm — suttogta meghatóan Adele. Egyetlen örömöm a fiam. De milyen örömet várhatunk vajjon Henrik királytól? A fiam, János herceg testőrségéhez volt beosztva. Ez nem bosszantott ezideig, mert örömmel és hűségesen teljesítette kötelességét. Amióta azonban Henrik király János herceget jelölte, mint trónörökös Richard herceg helyére, azóta fiam óhajomra Richard herceg szolgálataiba szegődött. Mert ha van még mód Angolország fel-támadására, úgy az csak Richard herceg által képzelhető el!

Merdunt pillanatnyilag elmélyedt gondolataiba aztán így szólta: „Feledjük el a szomorú multat, s építsük ki a gyönyörű jövőt. Te, szép Regina feledd el üldözött fajodat. Nagyon szeretlek és megrendíthetetlenül becsüllek éltem végéig!” A gyönyörű megjelenésű férfi szavai felemelő hatással voltak a leányra. Eddig még senkisé sem szólt hozzá ilyen kedves szavakkal. Hálával ragaszkodott Merdunthoz azért is, mert hiszen életét mentette meg. Beszélgetés közben a hajó partot ért. Regina megígérte élete megmentőjének a holnapi viszontlátást. Meleg köszöntéssel bucsuzott és folytatta utját az öreg Adeleval.

Merdunt utána nézett és így tündődött magában: Ó, mily szép és ártatlan e leány! Nem követek-e el súlyos bünt, midőn belső világát felzaklatom... De nem! Jobb helye lesz nálam, mint a zsidóknál. De mi lehet mégis az, ami furdálja lelkiismeretemet? Talán *Dajach*? Kabátjába burkolózott és tovább folytatta utját.

*

A háznak egyik szalonjában, mely előtt a leányt ostromló néptömeget láttuk, *lord Salisbury* izgatottan kelt fel és alá. Időnként lenéző pillantásokat vetett egy mélyen meggörnyedt zsidóra, aki az ajtó előtt állt. Hosszú fekete kabátot viselt, arcát pedig nagy göndör szakáll fedte. Alázatosan vetett néhány pillantást a lordra és az ablakon kinéző fiatalemberre.

— Nos, zsidó! — szólította végül a lord: kitaláltál valami okosat?

(Folyt. köv.)

Hamisított talmudcítátumok

Egy budapesti ügyvéd beadványt intézett az ügyvédi kamarához és azt kérte, hogy a kamara fegyelmi bizottságából távolítsák el a zsidó ügyvéd tagokat, mert ezek oly erkölcsi felfogást vallanak zsidóságuknál fogva, amely a mai erkölcsi felfogással ellentétes. Bizonyítékul részleteket közöl egy magyar ügynevezett talmudfordításból. A beadványt leközi a budapesti nyilasok napilapja. Aki elolvassa ezt a firkálást és járatos egy kicsit ezen a téren, rögtön megállapíthatja, hogy a beadvány eredetije nem egyéb, mint kiollózása egy *Rohling* nevű prágai kanonok förmedvényeinek, amelyek között a legismertebb: „*Der Talmudjude*”.

Ez a tákolmány egyes kijelentéseket kiragad az összefüggésből, hamisan fordít. *Rohling* prágai teológiai tanár volt s olyan téren kereste a babért, amely területen teljesen tudatlan volt, csak népszerűsítette 1883-ban azt, amit 1700 körül egy *Eisenmenger* nevű német egyetemi tanár összehordott rosszakarattal, de mindenesetre több tudománnyal. Már 1883-ban bizonyította be a nyilvánosság előtt *dr. Bloch* bécsi szerkesztő, hogy *Rohling* hazudik, hamisít, mint bírósági szakértő hamisan esküdött és *Bloch* felszólította *Rohlingot*, hogy állítsa ezekért az állításokért bíróság elé. *Rohling* meg is tette a följelentést, de amikor tárgyalás elé került volna a dolog, egyszerűen megfutamodott és visszavonta a följelentést. Ennek következményeképpen kénytelen volt állásáról lemondani, *I. Ferenc József* nem tűrte az egyetemi tanárok között.

Ebből a műből keletkezett az ügynevezett „magyar talmudfordítás” és ebből a fordításból merít az említett ügyvédi beadvány. Képzeltető tehát, hogy milyen becsületes és megbízható valami ez.

Találomra kiragadjuk ezt a részletet: „A talmud azt mondja, szabad a gójt megcsalni és uzorát venni tőle, de ha a te felebarátodnak (azaz a zsidónak) eladsz valamit, vagy tőle veszel, akkor ne csald meg a te testvéredet”. Erre a tételre forrásul idézve van „*Megilla* 13, 2 és *Baba Mezia* 61, 1. Tosz.” — A gyanutlan olvasó azt hiszi, hogy valami rettenetes dolog található az említett helyeken. Valójában azonban *Megilla* 13. lapján *Jákob* és *Ráchel* történetéből agadidikus módon ki van szinezve egy részlet. *Jákajv* kérdi *Róchéltől*: Vegyelek nőül? Ó azt feleli: „Igen, de vigyázz, az én apám *Lovon* furfangos ember és majd túljár az eszeden.” Erre azt mondta neki: „Én testvére vagyok a csalafintaságnak.” *Ráchel* vetette ellene: „Hát szabad egy jámbor embernek csalással élni?” A felelet a 18. zsoltár volt: „a jóságossal

jóságosan járj el, de a fonákkal ferdén.” Látjuk tehát, hogy ez a párbeszéd be akarja mutatni az ősapát, mint az életrevaló embert, aki nem hagyja *Lában* csalafintaságától legyőzteni magát. Itt nincsen szó zsidók és nemzsidók közötti kapcsolatról, hanem arról, hogy *Lóvon* túl akar járni *Jákajv* eszén és ő nem engedi magát. Természetesen ebben semmi erkölcsi viszásság nincs. Az antiszemita demagógia szerint ugylátszik csak az az erkölcsös ember, aki hagyja magát becsapni a csalóktól.

A második idézett hely (*Bovo Meczio* 61, 1, *Tajszefesz*) sokkal inkább mutatja a rosszindulatú hamisítást. Az idézett helyen szó van a kamatszedeésről. A kamatszedeésről azt mondja a Tóra: „Idegentől szedhetsz kamatot, testvéredtől nem.” Mi ennek a jogi és erkölcsi alapja? Az, hogy ő is szed tőled és követel tőled kamatot, tehát te is teheted ezt vele szemben. Egyébiránt mindenki tudja, hogy ál-

talános szabály a zsidó jogban, amit *Smüel* megállapított: „az ország törvénye a magánjogi vonatkozásban érvényes törvény.”

Különbben is érthetetlen, hogy mit akar a fentemlített ügyvéd bizonyítani. Ezeket a 2000 év előtti, a jog és az erkölcs alapján igazolható és bölcs szabályokat akarja a zsidóság ellen felhozni, holott Európa igen sok és nagy államában a legsúlyosabb zsidóellenes törvényeket hozzák és arra az álláspontra helyezkednek, hogy az emberi jog nem vonatkozik a zsidóra és ilyen ideológiából kifolyólag támadja az ügyvéd a talmudot és a kamaraj fegyelmi bizottság zsidó tagjait.

Nagyon boldogok volnánk, ha a mai civilizált, művelt európai államok ugyanazt a „szeretetlenséget”, illetőleg „jogfosztást” gyakorolnák velünk zsidókkal szemben, mint ahogy a talmud tanítja a nemzsidókkal szemben! Ismételjük: *boldogok volnánk!*

Zsidó küldöttség a hercegprimás előtt

Érszekujvárról jelenti tudósítónk: *Serédi* Justinian hercegprimás városunkban tartózkodva küldöttségeket fogadott. Ezek között megjelent a helybeli két izraelita hitközség együttes küldöttsége is. Az orth. hitközséget *Stern* Ábrahám rabbi, *Quitt* Samu hitk. elnök, *Groszman* J. helyettes elnök és *Raab* Miksa titkár képviselték; a neológ hitk. részéről *dr. Klein* Ernő főrabbi, *dr. Guth* Jenő elnök és *Herskovits* titkár jelentek meg. Elsőnek *Stern* rabbi üdvözölte a magas egyházfejedelmet, beszédében citálva *Jezsajás* próféta szavait, hivatkozott arra, hogy a hercegprimás mindenkor az igazság harcosa volt és kérte, vegye pártfogásába a haza izraelita feleke-

zetű polgárságát is; majd *dr. Klein* rabbi üdvözölte megkapó szavakkal. — A hercegprimás válaszában igen melegen köszönte meg az üdvözlést. Örül, hogy a rabbi őt az igazság barátjának aposztrofálta; a felsőházban szót is emelt a zsidók igazsága mellett. (Nyilván a zsidótörvény tárgyalására célzott az egyházfő. Szerk.) Nyomatékkal aláhuzta még, hogy ezután is közreműködni kíván ilyen irányban, mert, amint allegorikusan kifejtette: „ha egy anya okkal fenyegeti meg gyermekét, utóbbi azt hamarosan elfelejti, de a meg nem érdemelt vevést soha nem felejtí el a gyermek...” Végül a küldöttség minden egyes tagjától barátságos kézzorítással búcsuzott el.

Elegáns
modern parókák
tartós
ALTSCHULER
készítmények

BUDAPEST, VII. CSÁNYI UCCA 12

(Királyucca sarok)

Telefon: 131-079

Kizárólag elsőrendű minő ég kivitel

HIREK NAPTÁR

Sabbosz Chájé-szóró, Chesvon 25.

Rajs-chajdes bencsolás

Gyertyagyújtás (Bpest): 3.50

שבת kimenetele „ 4.45

— Csütörtök Rajs-chajdes Kiszláv —

Tisztelettel felkérjük mélyen tisztelt olvasóinkat, szíveskedjenek az esedékes előfizetési díjat azonnal beküldeni, hogy a lap szétküldésében ne álljon be fennakadás.

— A zsidóállam tervének elejtése és az Aguda, Londonból táviratozzák: Az Aguda, mint az orth. zsidóságot képviselő testület, elégtétellel veszi tudomásul a Szentföld kettéosztása tervének elejtését. Az Aguda sajnálja ugyan, hogy a Woodhead-bizottság nem tett pozitív ajánlatot a palesztinai feszültség eliminálására, azonban szívvelyesen üdvözlö az angol elnöklet alatt lefolytatandó arab-zsidó konferencia egybehívása iránti indítványt, amit egyetként az Aguda már többször szorgalmazott. Azt kívánja továbbá az Aguda, hogy a Jewish Agency külső reprezentatív zsidó szervezeteknek nyújtsanak módot az olyan konferencián való részvétellel, ami a zsidóság és Palesztina számára vitális jelentőséggel bírhat.

— A budapesti Tiferesz Bachurim tisztújító közgyűlésén a köv. elöljáróságot választották meg: Neugewürez Lázár elnök, Gewürez Áron és Silberberg Ábrahám alelnökök, Farkas Ármin tanügyi elöljáró, Klein Oszkár és Berkovits Tibor gondnokok, Braun Andor titkár, Pollák Dezső és Stein Kálmán könyvtárosok, Weingarten Pál ellenőr. Választmányi tagok: Bernáth Zsigmond, Brand Dániel, Braun Dávid, Deutsch László, Ébert Hermann, Friedmann Béla, Horn Hugó, Lauber Miklós, Hirschler Marcell, Oppmann Ernő, Schönfeld Jenő, Schönfeld Ernő, Schwartz József, Silberberg Jakab.

— A budapesti Tiferesz Bachurim tisztújító közgyűlésén a köv. elöljáróságot választották meg: Neugewürez Lázár elnök, Gewürez Áron és Silberberg Ábrahám alelnökök, Farkas Ármin tanügyi elöljáró, Klein Oszkár és Berkovits Tibor gondnokok, Braun Andor titkár, Pollák Dezső és Stein Kálmán könyvtárosok, Weingarten Pál ellenőr. Választmányi tagok: Bernáth Zsigmond, Brand Dániel, Braun Dávid, Deutsch László, Ébert Hermann, Friedmann Béla, Horn Hugó, Lauber Miklós, Hirschler Marcell, Oppmann Ernő, Schönfeld Jenő, Schönfeld Ernő, Schwartz József, Silberberg Jakab.

— A budapesti Tiferesz Bachurim tisztújító közgyűlésén a köv. elöljáróságot választották meg: Neugewürez Lázár elnök, Gewürez Áron és Silberberg Ábrahám alelnökök, Farkas Ármin tanügyi elöljáró, Klein Oszkár és Berkovits Tibor gondnokok, Braun Andor titkár, Pollák Dezső és Stein Kálmán könyvtárosok, Weingarten Pál ellenőr. Választmányi tagok: Bernáth Zsigmond, Brand Dániel, Braun Dávid, Deutsch László, Ébert Hermann, Friedmann Béla, Horn Hugó, Lauber Miklós, Hirschler Marcell, Oppmann Ernő, Schönfeld Jenő, Schönfeld Ernő, Schwartz József, Silberberg Jakab.

— A budapesti Tiferesz Bachurim tisztújító közgyűlésén a köv. elöljáróságot választották meg: Neugewürez Lázár elnök, Gewürez Áron és Silberberg Ábrahám alelnökök, Farkas Ármin tanügyi elöljáró, Klein Oszkár és Berkovits Tibor gondnokok, Braun Andor titkár, Pollák Dezső és Stein Kálmán könyvtárosok, Weingarten Pál ellenőr. Választmányi tagok: Bernáth Zsigmond, Brand Dániel, Braun Dávid, Deutsch László, Ébert Hermann, Friedmann Béla, Horn Hugó, Lauber Miklós, Hirschler Marcell, Oppmann Ernő, Schönfeld Jenő, Schönfeld Ernő, Schwartz József, Silberberg Jakab.

— A budapesti Tiferesz Bachurim tisztújító közgyűlésén a köv. elöljáróságot választották meg: Neugewürez Lázár elnök, Gewürez Áron és Silberberg Ábrahám alelnökök, Farkas Ármin tanügyi elöljáró, Klein Oszkár és Berkovits Tibor gondnokok, Braun Andor titkár, Pollák Dezső és Stein Kálmán könyvtárosok, Weingarten Pál ellenőr. Választmányi tagok: Bernáth Zsigmond, Brand Dániel, Braun Dávid, Deutsch László, Ébert Hermann, Friedmann Béla, Horn Hugó, Lauber Miklós, Hirschler Marcell, Oppmann Ernő, Schönfeld Jenő, Schönfeld Ernő, Schwartz József, Silberberg Jakab.

Hajszálak végleges kiirtása villannyal, szépségápolás, személcéltetés:
Pollák Sarolta kozmetikus. Andrássy-út 32
Miracle szépségápoló szerek, Miracle szőrtelenítő (házi kezelésre) szétküldése utasítással. Tanfolyamképzés.

SALGÓ-karamella vezet

belőle enni élvezet. Csak egyszer kóstolja meg!
Az egyedüli orth. kóser tejkaramella. Darabja 2 fillér. Mindenütt kapható.

SALGÓ

BECKERT HUGÓ parókakészítő specialista

Speciális kivétel! **VII. DOB-UTCA 27** Speciális kivétel!
Elegáns paróka fejhez simuló hártýavékony szőllel, csakis valódi prima hullámos hajból készítve.

— Öt zsidó képviselője lesz a lengyel parlamentnek, Varsóból táviratozzák: Az elmúlt vasárnap lefolyt parlamenti választások eredménye alapján az új lengyel szejmben öt zsidó képviselő fog ülni. A legutóbbi parlamenti szesszióban négy zsidó képviselője volt a lengyel képviselőháznak. A megválasztott zsidó képviselők a következők: Dr. Emil Sommerstein, dr. Ignác Schwartzbart, Simon Seidemann (cionisták), továbbá Leib Minzberg és Jakob Trockenheim (agudisták).

— A Szentföldön megfújták a sajtót. Jeruzsálemből táviratozzák: Egész Palesztinában megszólalt vasárnap a sajtó. A zsinagógákban zsidók ezrei gyűltek össze és mondták imáukat a németországi zsidóság sorsának jobbrafordulásáért.

— Hálaladó istentisztelet a felszabadult hitközségekben. A visszacsatolt területek összes hitközségeiben a héten hálaladó istentiszteleteket tartottak és a rabbi hitközségekben hódolatteljes emlékeztek meg Horthy Miklós kormányzóról és a magas kormányról. A megfelelő imák recitálása után mindenütt ajtatosan elénekelték a Himnuszt.

— Újpestről jelentik: „Megdicőült főrabbinak rabbi-fia Erdélyből hazaérkezett és vasárnap f. hó 20.-án d. u. 4 órakor heszpedet tart édesatyja felett”.

— Beverték két budai zsidótemplom ablakait. Kedden este nagy ködbe borult a főváros. Ezt az alkalmat felhasználva, nyilas suhancok közápor alá vettek a Bocskay-út 79. alatti, valamint a Zsigmond-téri zsinagóga ablakait. A ködben elmenekült merénylőket keresi a rendőrség.

— Az abaujszántói orth. izr. hitközség ünnepélyes gyűlést tartott, melynek során Weisz Gyula hitk. elnök az egész hitközség nagy örömeinek adott kifejezést, szeretett hazánk megnagyobbodása felett. A hitközség ez alkalommal, mely hódolattal adózott a Kormányzó Ur Ófömlétségének, üdvözölte a magas kormányt és a hazánkhoz visszakerült, szomszédos kaszaj hitközséget.

— A budapesti orth. saszehevrában az elmúlt szombaton R. Wolf Günzler fehérgyarmati főrabbi fulmináns vendégszónokot tartott. Drósóján végigvonult az idők komolysága, mely — úgymond megterésre kell, hogy indítsa a zsidóságot. Agadikus és halachikus gyöngyszemeinek egyes — megterésre felhívó — részleteit sajtáságos litván akcentussal adta elő, ami különösen megindította a templomot színtől megölt hallgatóságot, mely a drósó befejeztével hosszasan ünnepelte a népszerű főtisztelendő szónokot.

Bölcse tanítások

Az a jutalom, amiről a próféták mindannyian szóltak: a megtért bűnösökre is vonatkozik, ellenben az a tuljálgi jutalom, ami jut a teljesen vallásosaknak, erre csak a prófétának (Jesájó 57.) ez a szava alkalmazható: „Szem nem látta ezt Rajtad kívül, ó Isten.” (Bróchajsz 34.)

Rabbi Előzor azt mondotta: a tudatlanok nem is élnek. Szólt neki Rabbi Jajchonon: Istennek nem tetsző, hogy ilyeneket beszélj róluk, hiszen ők is az Ő teremtményei. Azt felelte erre: Én kimagyarázom a Szentírásból, hogy aki a Tóra világosságát élvezi, annak a Tóra igazi életet ad, ellenkező esetben nem is élet. De amikor látta, hogy Rabbi Jajchonont bosszantja a „dolog”, azt mondta neki: Rabbi! találtam kivezető utat számukra a Tórában. Azt olvassuk: „Ti, akik ragaszkodtok az Örökkévalóhoz, mindannyian éltek.” De, hogy ragaszkodhatik, hogyan fűződik az ember Istenhez, aki emészto tüzhöz hasonlít? Valójában ez azt jelenti: Aki leányát Tóra-tudóshoz adja nőül, aki juttat az ő jövedelméből a Tóra tudósaiknak, olyan mintha az Isteni dicsőségbe bekapcsolódnék. (Kszubajsz 111)

A dűbnói magid elé terjesztették a köv. furcsa esetet: Egy vendéglős meghívta annak a fiatalembernek szüleit tárgyalásra, akit vőül ajánlottak neki. Miután jól falatoztak, megkezdődött a tárgyalás, mely eljegyzéssel végződött. Az eljegyzés után azonban a vendéglős felszámította a lakoma eljegyzés előtti részét, azzal érvelve, hogy akkor még nem voltak az ő nászai. A magid így felelt: — Ha ezt az esetet hallom, eszembe jut az, amit Chájé-szóró fejezetében olvasunk. Eliezer elment megkérni Rivkót, Jiczchok számára, a furfangos Lóvon nagy szívélýességgel meghívja, de Eliezer azt mondotta: „Nem eszem, amíg nem adtam elő ügyemet.” Ugyanis atól tartott, hogyha nem egyeznek meg előre, a ravasz Lóvon képes lesz felszámítani neki egy fejedelmi lakomát ... A zsidó ember azonban — mondta a magid — ne legyen Lóvonhoz hasonló!

Jesivákat Támogató Egyesület „Tomché Jesivósz” Győr

(Postacekkszám 40.530.)

KIMUTATÁS

a legutóbbi (okt. 25-i számban közölt) kimutatás óta érkezett „Tomché Jesivósz Sabbosz” — és egyéb templomi felajánlásokról.

Ács: Krausz Simon főrabbi 3, Fischer Gy., Kemény A. 2—2, Hajós J., Klein Áron 1.50—1.50, Adler H., Fleischmann B., Fleischmann Gy., Fleischmann L., Fránkl J., Handelsmann N., Kellner F., Klein A., Klein B., Klein S., Messinger J., Stern L. 1—1. Kisebb adományok 1. Összesen P 23.—

Almosd 3.70.
Boldva: Droth E. 1.54, Hartstein I., Moskovits Testv. 0.86—0.86, Krakovits I. 0.72, Eisdorfer M. 0.54, Droth M., Heimann S. 0.50—0.50. Kisebb adományok 1.40. Összesen P 6.92.

Baktalórántháza 52.34, Békés 13.50, Békéscsaba orth. 130, Békéscsaba kongr. 31.50, Biharkeresztes 25.10, Büdöskény 11.50, Cigánd 23.42, Csorna 80.

Dámóc: Perlstein Samu 2.50, Deutsch J., Wald P. 1—1, kisebb adományok 3.50. Összesen P 7.50.

Debrecen: Strasser Salamon főrabbi 3, Bernfeld Sámuel 10, Friedländer Mór v., József Ignác v. 5—5, Katz Áron 4, Burger Jenő 3.70, Lusztig Ferenc 3.10, Feuermann Bernát 3, Weisz Ignác 2.30, Dickmann Vilmos 2.10, Dávid Salamon, Fischer Gyula, Gelbmann N., Grünfeld Ferenc, Katz Zsigmond, Kupferstein József, Lebovits Sándor, Stark Jenő 2—2, Frischmann L., Klein S., Mayer L. 1.50—1.50, Dickmann F., Ehrenfeld E., Fogel D., Kupferstein J., Popper D., Popper S., Svéd I., Strasser S. v., Weisz I. 1—1, kisebb ad. 7.30. Összesen P 78.—

Demecser 40, Derecske eddig befolyt P 15.10.
Erdőtelek: Hirsch Herman főrabbi 1, Biron Jenő, Elekes Dezső 2—2, Biron A., Biron József, Biron M., Katz B. 1—1. Összesen P 9.—

Gyüre: Goldstein J. 2.40, Gerendási 2.20, Guttmann F., Hartmann D., Krausz S., Neumann M. 1—1, kisebb adományok 5.30. Összesen P 13.90.

Gacsály 5.40.
Hejőcsaba: Groszmann Lajos főrabbi z. c. l. 1.56, Kertész Gyula 7.26, Preis József 6.60, Groszmann Mór 3.40, Ceisler József 3, Sauber Ignác 2.90, Weiszberger Herman 2.70, Seelenfreund Adolf 2, Roth M. 1.90, Bein F. 1.44, Breuer L. 1.40, Csillag D. 1.12, Desser M. 1.08, London Z. 1, kisebb adományok 1.04. Összesen P 38.40.

Hajdúszoboszló 60, Hőgyész II. részlet 10.80, (már kimutatva 19) Össz. P 29.80 Jánosbáza 70.42.

Kapuvár: Unger Ábrahám rabbi 3.28, Rosenthal Ignác 17.20, Abelesz Béla 7, Grosz Samu 5.70, Günsberger Dezső 5, Steiner József 4, Pollák Benő 3, Goldschmied József 2.14, Fischer Gyula 2., Weisz M. 1.90, Steiner Jakab 1.70, Dávidovits A., Goldschmied S., Steiner G. 1.50—1.50, Paskusz J. 1.40, Fischer G., Rosenfeld J. 1.36—1.36, Abelesz S. 1.20, Goldschmied M., Stern tanító 1.04—1.04, Birnbaum J., Sulzbeck G. 1—1. Kisebb adományok 5.04. Összesen P 71.86.

Kiskunfélegyháza Bész Avrohom imabáz (I. részlet) Friedmann B., Kuhn J., Kun D., Kun J., Weber 1—1, kisebb ad. 5.04. Összesen P 10.04.

Komját: Kohn Pál 4, Feld M. és J. (T. nádaska) Glück M. (B. lenke) 1—1. Kisebb adományok 2.74. Összesen P 8.74.

Konyár: Fried J. (Sándoros) 3, Berg Adolf, Gottlieb József, Kornitzer Géza 2—2, Grosz L., Grünbaum L., Kis A., Kis K., Kohn M., Mezei A., Mezei P., Robicsek B. 1—1, kisebb ad. 1.50. Összesen P 18.50.

Kótaj: Berkovits H., Schwartz H., Weinstock M. 1—1, Steinfeld M. 0.60, Berger A., Farkas H., Friedmann E., Schwartz I. 0.50—0.50. Kisebb adományok 1.60. Összesen P 7.20.

Kiskunmajsa 32.07, Közeg 16, Kunszentmárton 40, Lajosmizse 6.
Magyargencs: Deutsch M., Hoffmann H. 3—3, Katz I., Katz J. 2—2. Összesen P 10.—

Mátészalka, Fisch Ch. rabbi imabáza: Fisch Cheskie rabbi 0.50, Roth Nándor 3, Rosenberg Menyhért 2, Grün S. 1.30, Eisenberg J., Fischer D., Grünbaum I., Weinberger D., Wittmann I. 1—1, kisebb adományok 8.20. Összesen P 20.—

Megyaszó: Fendrich H., Fischbein D., Flohr G., Flohr M., Reinitz J., Spierer S. 1—1. Kisebb adományok 3.24. Összesen P 9.24.

Miskolci izr. polgári: Klein (Rózsamalom) 5, Kis L. 1.50, Frankfurter N., Paszternák S., Schwartz H., Steinberger M. 1—1. Kisebb ad. 1. Összesen P 11.50. Monok: 12.70.

Nagykőrös: Grosz D. rabbi, Schwartz Jakab 4—4, Gerő Sándor, Láng Pál 2-2, Bermann Zs., Brück J., Fenyves I., Fenyves J., ifj. Fleischmann J., Goldberger D., Grosshaus K., Grünbaum E., Grünbaum Sz., Grünhut Gy., Hanover J., Herz H., Herz S., Hoffer Gy., Körösi J., Kun M., Lang A., Révész L., dr. Rosenfeld Gy., Rózsa A., Schiffer M., Schwartz Gy., Simon L., Sternberger L. 1—1. Össz. 36.—

Nagygyaros: Deutsch Manó főrabbi (V. mikola) 1, Breuer Jenő 10, Schwartz Viktor (Bp) 3, Friedmann (Bp), Hirschfeld (hitk. eln. Vác), Lázár Jakab, Moser 2—2, Breuer D., Freidmann festék-

ker., Friedmann hitk. titkár, Gans (Bp.), Hirschfeld D. (Vác), Iczkovits (Bp.), id. Izmann (Bp.), Mayer (Bp.), dr. Nagy L. (Bp.), Strasser N., Tauber H. (Bp.), Ulmer L. 1—1, Breuer E. 0.50. Összesen: P 34.50.

Nemesszalók: Schück D. főrabbi 1, Grünfeld Márton (New-York) 2, Frieber J., Libenau Zs., Löwy S., Schwartz Gy. 1—1, kisebb adományok 2.54. Összesen P 9.54.

Nyergesujfalu: Ehrenfeld Mór 5.10, Ehrenfeld Lipót 2.10, Ehrenfeld B., Schönfeld V. 1.50—1.50, Grün I. 1. kisebb ad. 2. Összesen P 13.20.

Nyiradony: Fisch Viktor főrabbi 1.50, Mezei Jakab, Stern Lajos 5—5, Engel Izidor 3, Rosenberg J. 2.50, Fettmann Jakab, Fettmann Vilmos, Gottlieb Ignác, Heller Mór, Pável Ignác, Weisz Ernő 2-2, Schwartz S. 1.50, Deutsch G., Frommer H., Fülöp F., Jakab M., Jakobovits S., Klein D., Klein S., Lindenfeld S., Weinberger E., Weisz I. 1—1, kisebb adományok 3.50. Összesen P 44.—

Nyírmártonfalva: Nuszbaum Miksa 2.30, Ungár M. 1.80, Gelberger E., Ungár J. (H. szovát) 1.40—1.40, Berger E. 0.90, Sauber J. (Debrecen) 0.80. Kisebb adományok 1.40. Összesen P 10.—

Nyírmegyes: (I. részlet) Jungreis Sámuel főrabbi 1, Németi Mór 3, Friedmann Jenő 2, Fried M. 1.20, Glückmann M. 1, Grünbaum S. 1.18, kisebb ad. 3.38. Összesen P 12.76.

Nagydobos 22, Nemeskér 20, Nyírábrány 6.20.

Ófehértó: Frenkel Zoltán, Weisz Herman 5—5, Katz Ferenc, Mandel Sándor, Weisz Bernát, Zuckermann Jenő, Zuckermann Samu 2—2, Zuckermann M. 1, kisebb ad. 1.50. Összesen P 22.50.

Ózd: Katzburg Miksa főrabbi 2, Schächter Jakab 11.50, Grosz Simon 10, Fried Béla, Goldberger Vilmos, Grosz Géza, Klein Adolf, Weinberger József, Weiner József 5—5, Lefkovits Andor, Lefkovits Jenő 4—4, Desser Jenő, Engländer Ernő, Fried Lajos, Guttmann Sámuel, Holländer Sándor, Rauchmann József, Stern Miklós, Sturm 3—3, Bieber Miksa, Fodor József, Fried Ferenc, — Fried Miksa, Fried Sándor, Goldberger Arnold, Groszmann Lajos, Groszmann Sándor, Kégel Ignác, Klein Samu, Laufer Ignác, Neumann Dezső, Schlesinger Herman, Schreiber Simon, Steiner Dávid, Strausz Gyula, Ungerleider Jenő, Weinberger Bernát, dr. Winter Jenő 2—2, Baumöhl Gy., Brach L., Fried K., Friedmann S., Grosz J., Grosz M., Grünbaum J. és fiai, Grünfeld S., Hegedűs S., Katzburg I., Kégel B., Klein J. id., Klein ifj., dr. Klein Z., Kohn E., Kohn I., Krausz S., Lefkovits H., dr. Lenkei D., Löwy L., Neumann L., Schreiber N., Schwartz B., Spiegelbaum I., Taub M. 1—1. Összesen: 148.50.

Petneba: Grossmann Mór 7.50, Reiner Lajos 5.54, Willinger Salamon 3.85, Glücklich Aladár (H. nánás), Grossmann Jenő, Spitz Menyhért 3—3, Fogel Ignác, Grossmann Géza, Grünwald Sámuel 2-2, Rochlitz I. 1.81, Hitter J., Rochlitz S. 1—1, kisebb ad. 1.51. *Összesen P 37.21.*

Pomáz: Márkus Imre 11.60, Berkovits Rezső 7.60, Groszmann Izrael 5.34, Goldberger Jenő 2.70, ifj. Groszmann Dezső 2.58, Berger Dávid, Epstein Lajos 2.50—2.50, Hajdu Károly 2.46, Fürst Lipót 2, Weisz O. 1.60, Ullmann Á. 1.36, Groszmann J. 1.30, Kohn M. 1.04, kisebb ad. 2.32. *Összesen P 46.90.*

Poroszló: Altmann Andor, Barna Árpád, Frank Géza 2—2, Klein D., Pataki I., Reiner S., Schwartz V., Steiner Testv. 1—1, kisebb ad. 5.40. *Összesen P 16.40.*

Pápa, Siür-egylet 22.90, **Penészek** 4.50, **Pestújhely** 18.50.

Robod: Grünwald I. 4, Kupferstein S. (Kisvárdá) 3, Paplanos J. 1.18, Katz L. 1, Katz A., Spira A. 0.90—0.90, kisebb ad. 7.48. *Összesen P 18.46.*

Rákoshegy 41, Rákospalota 59.99.

Sajókaza: Adler V., Kohn I., Rosner I., Weisz M. (Vadna) 2—2, Dávidovits I. 1.50, Rosner S. 1, kisebb adományok 0.90. *Összesen P 11.40.*

Szany: Krausz Jenő, Krausz Mór z. l. 4.70—4.70, Weisz Géza 3.50, Pollák Jenő 3.10, Krausz M., Roth B. 1.70—1.70, kisebb ad. 4.55. *Összesen P 23.95.*

Salgótarján Tiferesz Bachúr 23.50, **Szegi** 12.72, **Szikszó eddig befolyt** 25.

Tiszaadony: Braun Abraham 3.28, Szabó Herman 3, Goldstein Zoltán 2, Goldstein Adolf, Goldstein Áron 1—1, kisebb ad. 1.84. *Összesen P 12.12.*

Tolna: Stern Miksa 5, Beck Manó, Freund Sándor 2—2, Augenstein T., Reich G., dr. Simkó P. 1—1. *Össz. 12.—Tiszadorogma: 16.20.*

Vésztő: Láng Gy. 3, Elefánt Jenő, Friedmann Jenő, Moskovits J., Schwartz Ede 2—2, Ginczler A. 1.50, Altmann L., Baum M., Kertész J., Schwartz L. 1—1. Kisebb adományok 3.80. *Összesen 20.30.*

Vásárosnamény 32.50 (már kimutatva 46.10.) *Összesen 78.60, Vasvár 23.70, Zalalövő 34.50.*

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri belkutatása 16. vaslagon szedett betűkből 32 fillér. Állástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbelyegeken is.

MEGNOSITENEM 26 éves, *talmidichom r'jörésomájim*, biztos állásban lévő, nagyműveltségű, angolul-németül beszélő fiamat, esetleg benősüléssel. Levelek „Eren-chóser” jellegre *Blackner* hirdetőirodájába, *Városház-utca 10.*

Jelígés hirdetések feladóinak címét diszkrecióban tartjuk.

ROKONOM részére benősülésre keresek vidéki gazdaság és jószág kezelésében jártas vallásos egyént. Jelige: „48 év körülit.”

KERESEK kis családhoz megbízható, jól főző zsidó házvezetőt cseléd mellé. Jó fizetés, családias bánásmód. Cím kettőslapon a kiadóban.

JÓMEGJELÉNÉSÜ fiatal bócher, kinek szép hangja van, elvenne olyan leányt, aki által Amerikába kijuthatna. Jelige: „Diszkrejt legyen.”

PEKTANULÓNAK felveszek. jó vallásos házból való, 6 elemít végzett, 16. évét betöltött, erős fizikumú fiút. Gombó Jakab, *Salgótarján.*

NYOMDÁSZ-segéd, perfekt szedő-nyomó, állást keres. „Szombattartó.”

Jelígés levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

NÉGYÉVES gyakorlattal, külső-belső munkában jártas szombattartó fiatal tisztviselő *fatelepre* elhelyezkedne. Jelige: „18 éves”.

FIATAL tanítónő kerestetik kislány mellé, Szombathelyre. Teljes ellátás és fizetés. Jelige: „Leikiismeretes”.

KORREPETÁLÁSRA, idegen nyelvek tanítására kitűnően képzett tanerőket, bármilyen irodai munkára elsőrangú munkaerőket ajánl a MIEFHÖE (Magyar Izraelita Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Egyesülete) IV. Királyi Pál-utca 9. Telefon: 183-379.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronként 1 P)

Csöbel Rózsika Budapest és *Stern Sándor* főként Balassagyarmat jegyesek.

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárúk legmegfizhetőbb vétel és eladási forrása **GESTETNER IMRE, Újpest, Hajnal-u. 11.** Budapesti telefon 495-119. Ékszertőszedet.

PARÓKÁT

legszebb kivitelben készült hullámosított hajból; javítást, ondolást olcsón vállal

HEISZ JENŐNÉ

paróka- és nő fodrász.

Budapest, VI. Vasváry Pál-u. 4.

Fontos

figyelmeztetés!

Figyelmeztetjük híveinket, hogy a VII., Dob-u. 27. sz. alatti

Budapesti Husárugyár Skrekrétrefo árut gyárt

s így a fenti helyen levő főzletben, valamint egyéb budapesti és vidéki fióküzleteiben

forgalomba hozott összes gyártmányai

ügymint: füstölthús, szalámi, virsli-félék, konzervek és egyéb termékek kimondottan

n'véló és trefo és annak élvezése vallástörvényi szempontból szigorúan tilos!!

A bpesti aut. orth. izr. hitközség rabbisága és előjárósága.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **GROSZBERG JENŐ**

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14. Telefon: 1-111-95.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót לייב

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk száma: 60.791.
Égész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

KÜZDENI ÉS BÍZNI

E hét szerdája emlékezetes nap lesz a magyar közéletben, amennyiben a képviselőházban súlyos politikai következményeket előidéző összecsapás támadt arról, hogy a Felvidék visszacsatolása alkalmából szükséges reform-intézkedéseket miképpen foganatosítsák, de úgy hogy a magyar alkotmány szellemét sérelem ne érje. Óvatosan fejeztük ki magunkat, amivel dokumentálni akarjuk azt, hogy mint az orthodox zsidóság vallási szolgálatában munkálkodó lap, a küzdelem látszólag csupán közvetve érint bennünket, de valójában nagyon is érint, mert az eldöntése életorsunkat determinálhatja, jövőnket meghatározhatja. Hiába akarna valaki arra a kényelmes álláspontra helyezkedni: „én nem politizálok”, — mert ezzel csak naiv és kényelmes frázist hangoztatna, hisz lényegében véve a politikától függ mindennapi kenyérünk és megélhetésünk és hogy zsidó vonatkozásba tereljük a dolgot: a s'chitó eltiltásától a zsidótörvényen keresztül az iparigazolványok kiadásának szüneteltetéséig minden. Pártoktól eltekintve általánosságban mégis csak azt kell mondanunk: legbensőbb szívügyünk, hogy az ország ezeréves alkotmánya megmaradjon a maga intaktságában, mert ez biztosíték arra, hogy nem lesz urrá ebben az országban sohasem a régi felfogásokat sutbadobó jogcsorbítás. Ne mondja senki sem, hogy ez zsidó önzés. Mert ilyen alapon a gyengének az önzése, hogy a társadalomban a jog érvénye maradjon fenn és az ökológ korszaka ne következék be.

A képviselőház vitájában a később lemondott kormányelnök a földkérdésről és a zsidókérdésről szólva a következőt mondta:

— *Ami az utóbbi kérdést illeti, a párt előtt már kifejtettem azt az álláspontomat, hogy az a megoldás, amelyet a parlament tavasszal megszavazott, nem nyújt elégséges bázist a kérdés megoldására és ennek következtében a kérdés újbóli felmerülésével kell számolnunk, ezzel szembe kell néznünk és olyan megoldást kell létrehozunk, amely Magyarország lelki megbékélését szolgálja és ezt a kérdést lehetőleg teljes mértékben leveszi a napirendről. Ez a kérdés most áll kidolgozás alatt és amíg az összes szempontok és kívánalmak szemmel tartásával a kormány javaslata ki nem alakul, idő előttinek tartanám a kérdést idehozni.*

Ha mód nyílnék nyugodt megbeszélésre, akkor meg kellene állapítani, hogy különös felfogás az, hogy akkor, amikor a legnagyobb szeretettel testvéri kezét nyújtunk idegen nemzeti-ségű polgárok ezreinek, sőt garanciát ajánlunk fel nekik, sajátos kulturájuk és népi sajátosságuk fenntartására, ugyanakkor rekeszük ki a magát izig-vérig magyarnak valló és a nemzettel teljesen egybefort több mint félmillió magyar zsidót a magyar közösségből! (?)

Hát az a magyar fajvédelem, hogy a szlovák, a sváb, a bunyevác mind százszázalékos magyarnak számítson, de a zsidó-vallású magyar, az nem?

Talán a gazdasági helyzet okozza az ezen a téren való radikális eljárást? Az újságokból kiderül, hogy az átképzéssel és a zsidótörvényvel kapcsolatos teendők elvégzésére kinevezett miniszteri biztos megállapította, hogy az elbocsájtandó zsidó alkalmazottak helyébe nem lehet elegendő nemzsidót alkalmazni, mert egyszerűen nincs elég alkalmas ember. Tehát: embereket kidobni az állásukból, de úgy, hogy másokat nem lehet belehelyezni — eddig lehetetlen eljárás volt, amelyet csak úgy lehet igazolni, hogy sutba dobjuk a régi felfogást és új morált hirdetünk, amelynek az alapelve: „a gyengébb örüljön, hogy él, mert ugys csak addig él, amíg mi akarjuk.” De éppen ez a felfogás ellenkezik az évezredes magyar alkotmánnyal, ha csak nem volt üres frázis, amit ifjúságunkban tanultunk a magyar történetből, IV. Béláról, I. Ferenc Józseféről, *Kossuth Lajosról, gróf Tisza Istvánról.* A biblia szerint Salamon a bölcs király úgy ismerte föl a nem valódi anyát, mert utóbbi azt mondotta: „a gyermeket ketté kell vágni, sem az anyám ne legyen, sem a tiéd ne legyen”. Mi azonban mindig úgy éreztük, hogy Hungária mindenkor a mi édesanyánk volt. Az igazi anyának az volt az álláspontja: inkább áldozatot hozni, de nem szabad a gyermeket kettévágni és elpusztítani.

Mindannyian tudjuk, hogy husz év óta nem neveztek ki egyetlen zsidó köztisztviselőt az állami közigazgatásba, a katonasághoz, a rendőrséghez, nem jutott be zsidó a nagyüzemekhez, a Beszékhez, a Villamos Művekhez, a MÁV-hoz, köztört dolog a Hangya, az OTI, a MABI zsidómentes volta. Ezt a visszasságot a zsidóság fájdalmasan érezte, de kezdett beletörődni, kezdődött a lassú átorientálódás. Ha a keresztény magyarság valóban nincs eléggé képviselve a gazdasági életben, akkor az átrétegződést fokozatosan meg lehet valósítani. A latin közmondás szerint: „legyen meg az igazság, még hogyha a világ tönkre is megy.” De azért a tönkretéveséssel magával még nem tettünk eleget az igazságnak.

Csak ilyen szempontból kell elfogadnunk annak a beszédnek a gondolatvezetését, amelyet e héten Miskolcon Farkas István püspök mondott.

— *Meg kell tanítani ifjainkat arra, —* mondotta a püspök — *hogy minden foglalkozás becsületet szerző. Ki kell gyógyítani abból a nyavalyából, hogy mi csak katonai és jogásznemzet vagyunk. Nekünk a munka becsületét újra visszaszerző nemzetté kell válni. Legyünk különbek, mint mások, ezzel a lelki fegyverrel kell a magyar ifjúságot a gyakorlati élet útjára vezetni. Iró, tudós, költő, jogász, földetűró magyar, iparos, művész, lekipásztor, izig-vérig úr, de jó kereskedő is lett volna és lesz is ez a nemzet fiain keresztül, ha erre is ráneveljük őket. Ez az egészségesen megoldott zsidókérdésnek is a kulcsa.*

Nagyon helyes ez a kifejezés: „ránevelés”, de ez magában foglalja annak a megállapítását, hogy pár hónapja átképzés még nem ránevelés, még ha az állások várják is az elhelyezkedőket.

Katzer Árpád szücsmester

bunda-, róka- és szőrmeáru elismerien jutányosak

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ UTCA 23. TELEFON 112-034

Függöny tisztításra is Király gőzmosóda festő vegytisztító

VII. Király u. 15. (Holló utcal oldal) Tel: 131-335. VII. Dohány u. 5/B. Tel: 131-546. XIII. Hajdu u. 12. Tel: 290-506.